Inc.-138 177

Liber de vilitate cōditōis hu mane a Lothario dyacono car diali ſctōꝝ Sergi ꝛ Bachi qui poſtea Jnnoc. papa appellatꝰ ē.

¶ Incipiūt capitula p̄mi libri.

De miſeria conditionis humane I

De miſerabili hūane cōditiois igreſſu ij.

De vilitate materie de q̄ formatꝰ ē hō. iij.

De conceptione infantis iiij.

De q̄li cibo cōceptꝰ nutriat̄ ĩ vtero v.

De imbecilitate infantis vi.

De dolore partus et eiulatu vij.

De nuditate viij.

Qualem fructū hō ꝓducit ix.

De breuitate huiꝰ vite x.

De incommodo ſenectutis xi.

De labore mortalium xij.

De diuerſo ſtudio ſapientum xiij.

De varijs hominū ſtudijs xiiij.

De diuerſis hominū anxietatibꝰ xv.

De miſeria pauperis ꝛ diuitis xvi.

De miſeria dominorū ꝛ ſeruorū xvij.

De miſeria continentis et cōiugati xviij.

De miſeria bonorū ꝛ malorū xix

De hoſtibus humanis xx.

Quomodo corpus dr̄ carcer aīe xxi.

De breui letitia xxij.

De inopinato dolore xxiij

De vicinitate mortis xxiiij
De terrore ſomniorum xxv.
De compaſſione xxvi.
De inumerabilib⁹ ſpecieb⁹ egritudinū; xxvij
De ſubitis infortuniis xxviij
De diuerſis generib⁹ tormētoꝝ xxix.
De quodā horribili facinore cuiuſdā mulieri: q̄ comedit filiū ſuū xxx.
Q qn̄cūq; punit inocēs ⁊ nocēs abſoluit xxxi.

Incipiūt capitula ſcdi libri.

De culpabili hūane cōditiōis ꝓgreſſu J.
De cupiditate. ij.
De iniquis mulierib⁹ iij.
De acceptione perſonarum iiij.
De venditione iuſtitie v.
De īſaciabili deſiderio cupidoꝝ vi.
Quare cupidus ſaciari nō poteſt vij.
De falſo nomīe diuitiaꝝ viij.
De exēpliis cōtra cupiditatē ix.
De iniqua poſſeſſione diuitiaꝝ x.
De licitis opibus xi.
De incertitudine diuitiaꝝ xij.
De cōtēnenda poſſeſſione diuitiaꝝ xiij.
De auaro cupido xiiij
Cur auaritia dicatur ydoloꝝ ſeruitus xv.
De quibuſdā ꝓprietatibus auari xvi.
De gula xvij.
Exempla contra gulam xviij.
De ebrietate xix.
Exempla contra ebrietatē xx.
De luxuria xxi.

De generalitate luxurie xxij.
De generibus luxurie xxiij.
De coitu contra naturam xxiiij.
De pena huius ſceleris xxv.
De ambicioſo xxvi.
De nimia cõcupiſcẽtia ãbitionis xxvij.
Exemplum de ambicioſo xxviij
Q̃ miſera et breuis eſt vita magnatũ xxix.
De diuerſis ꝓprietatibꝰ ſuꝑborũ xxx.
De ſuꝑbia et caſu luciferi xxxi.
De arrogantia hominũ xxxij.
De abomĩatione ſuperbie xxxiij.
Cõtra arrogãtiã ſuꝑborũ xxxiiij.
Cõtra fraudem ambicioſoꝝ xxxv.
De ꝓprietatibꝰ arrogãtiũ xxxvi.
De ſuperfluo cultu xxxvij.
Contra ſuꝑfluum ornatum xxxviij.
Q̃ plꝰ deferatur veſtibꝰ q̃ virtutibꝰ xxxix.
De fuſcatõe coloꝝ ornatu ꝑſõe mẽſe ꝛ domꝰ xl.

¶ Capitula tercij libri.

De dãnabili hũane diſſolutõis egreſſu J
De doloribꝰ q̃s mali patiunt̃ ĩ morte ij.
De aduẽtu xp̃i ad diẽ morti cuiuſlibꝫ hoĩs. iij.
De putredine cadauerũ iiij.
De triſti memoria damnatoꝝ v.
De inutili penitentia damnatorum vi.
De diuerſis penis inferni vij.
De ineffabili anguſtia damnatoꝝ viij.
De igne gehennali ix.
De tenebris inferni x.

De conuerſione penarum xi.
De indeficiētia tormentorū. xij.
Cur reprobi nō liberātur a pena xiij.
Teſtimoniū de ſupplicijs eternis xiiij.
De die iudicij yſaias xv.
De precedente tribulatione xvi.
Qualiter veniet dn̄s ad iudiciū xvij.
De potentia ſapientia ⁊ iuſtitia iudicis xviij.
De diuino iudicio xix.
Et ꝙ nichil ꝓderit dānandis xx.

Finit tabula huius libri.

¶Domino patri cariſſimo. P. dei gr̃a Portu-
enſi ep̃o. Lothari⁹ idign⁹ dyacon⁹ gr̃am i p̄ñti ꝛ
gl̃iam in futuro Modicū ocij q̄ int̃ multas āgu-
ſtias nup̱ ea q̄ noſtis occaſiōe captaui nō ex toto
michi p̄terijt ocioſū ſ; ad dep̄mendā ſupbiā q̄ ca-
put eſt oim̄ vicioꝝ vilitatē hūane cōditionis vi-
teq; deſcripſi. Titulu; aūt p̄ñtis opuſculi vr̃o noī
dedicaui rogās et poſtulās vt ſi quid in ea veſtra
diſcretio dignū īuenerit diuine gr̃e totū aſcribat
ſi vero paternitas vr̃a ſuggeſſerit vilitatē hūane
nature xp̄o fauēte deſcribā q̄tin⁹ ita p̱ hoc hūilie
tur elatus vt p̱ illud humilis exaltetur.

De miſeria conditionis humane Cap. I.

Uare d̄ vulua m̄ris mee egreſſus ſū
vt viderem doloꝛē et laboꝛem ꝛ cōſu
merentur in cōfuſione dies mei? Si
talia locutus ē ille de ſe quē de⁹ ſācti
ficauit in vtero matri ſue q̄lia loquar
ego de me quē m̄r mea genuit i pctīs. Heu mihi
dixeri mater mea q̄ me genuiſti filiū amaritudīs
ꝛ doloꝛ. Job. Quare nō i vulua moꝛtu⁹ ſū vel egreſ
ſus ex vtero ſtati perij. Cur except⁹ genib⁹ lactat⁹
vberib⁹ nat⁹ i cōbuſtione ꝛ cib⁹ ignis. vtinā int̃
empt⁹ fuiſſe; i vr̃o vt fuiſſ; mihi mat̃ ſepulchrū
et vulua ei⁹ cōcept⁹ et̃nus. fuiſſē eni q̄ſi nō eſſe;
de vr̃o trāſlat⁹ ad tumulū. Quis d̄det oculis me
is fontē lachrymaꝝ vt fleā miſerabilē hūane cōdi
tiōis igreſſū. Cōſideraui d̄ cū lachrymis q̄mō fa
ct⁹ ē hō ꝛ q̄d futur⁹ ſit hō. Sane fact⁹ ē de terra ꝛ
cōcept⁹ i culpa nat⁹ ad penā. Agit praua q̄ non li
cent. turpia q̄ nō decēt. vana q̄ nō expediunt. fiet

cibꝰ ignis:eſca vmiū:maſſa putredis Exponaꝫ
illud plenꝰ et dicā plenꝰ. Formatꝰ ē hō a puluē
de cinere ꝺ luto. qꝺ ꝙ vilꝰ ē: de ſpurciſſimo ſpma
te. ꝯceptꝰ ī pꝛuritu carnis: ī fetoꝛe libidis ī feruo
re luxurie: qꝺ ꝙ vilꝰ ē ī labe pctī. Natꝰ ad laborē
tioꝛē ⁊ doloꝛē: qꝺ ꝙ miſerꝰ ē ad moꝛtē Agit pꝛa
ua qbꝰ offēdit deū: offēdit ꝓximū: offēdit ſeipſum
Agit turpia quibꝰ polluit famem. polluit perſo-
nam polluit ꝯſciētiam. Agit vana qbꝰ negligit
ſua negligit vtilia. negligit neceſſaria. Et fiet ci
bꝰ ignis q̄ ſp ardet et vꝛit ī extīguibil. Eſca vmis
qui ſp rodit et comedit: īmoꝛtalis maſſa putredi
nis q̄ ſp ſoꝛdet et fetet hoꝛribilis.

¶ De miſerabili humane cōditiois ingreſſu.
Capitulum ſecundum

FOꝛmauit igit̄ deꝰ hoīez de limo t̄re q̄ ceterꝭ
viliꝰ ē elemētꝭ. Planetas et ſtellas fecit ex
igne: flatꝰ ⁊ vētos fecit ex aere: piſces volucres fe
cit ex aq̄: hoīes ⁊ iumēta de t̄ra. Cōſiderās ḡ aq̄ti
ca ſe vilē īueiet: ꝯſiderās aerea ſe viliorē agſcꝫ: cō
ſiderans ignea ſe viliſſimū reputabit nec valebit
ſe parificare celeſtibꝰ: nec audebit ſe p̄ferre terre
nis: qꝛ parē ſe iumentis īueniret ⁊ ſilez agſceret.
Eccl. Unꝰ ē hoīs ⁊ iumētoꝝ īteritꝰ et eq̄ vtriuſqꝫ
ꝯditio ⁊ nihil hō hꝫ iumētoꝝ āplꝰ: de t̄ra oꝛta ⁊
ī t̄rā parit̄ reuertūt̄. Verba ſūt iſta nō cuiuſlibet
hoīs ſꝫ ſapiētiſſimi ſalomōis. qd ē igr̄ hō niſi lu
tū ⁊ cinis: Hic hō dic̄ ad deū. Memēto q̄ſo ꝙ ſicu
tū feceris me: ⁊ ī pul. reduc̄. me. Hic ē ꝙ deꝰ dicit
ad hoīez ī Gen̄. Cinis es ⁊ ī cinerē reūteris. Job
Cōpatꝰ ſū luto ⁊ aſſilatꝰ ſū fauille ⁊ cieri: lutū eſt

cik ex aq̃ ⁊ puluere vtroq̃ rẽanẽte. Cinis aũt ex ligñ ⁊ igne vtroq̃ deficiẽte. Exp̃ſſũ miſteriũ ſ; alias exprimendũ. Quid ḡ lutũ ſupbis de q̃ puluis extolleri vñ cinis gliarĩ? ¶ De vilitate mat'ie de q̃ format⁹ ẽ hõ. Cap. iij.

An ad aliud forſitan rñdebis ꝙ Adã ipe fuit de limo t're formatus: tu aũt ex hũano ſeĩe ꝓcreat⁹. at ille format⁹ ex ſeĩe ſ; imũdo. Job. Quis põt facẽ mũdũ d̃ imműdo ꝯceptũ ſeĩe? Quis ẽ hõ q̃ imaclat⁹ ſit et iuſtus appeat natus de mulꝉere. In pſal. Ecce eĩ ĩ iniq̃tatib⁹ ꝯcept⁹ ſũ: ⁊ ĩ delictĩ pepit me mr̃ mea. Nõ tñ in vno delicto nec ĩ vna iniq̃tate: ſ; tñ ĩ multĩ iniq̃tatib; ⁊ ĩ m'ltĩ delictĩ. In delictĩ ⁊ iniq̃tatib; ꝓp̃is. ĩ delictĩ ⁊ iniq̃tatib⁹ alieĩs. ¶ De ꝯceptõe ĩfãtĩ. iiij.

Est eñ duplex ꝯceptio: vna ſeĩnũ: ⁊ alt'a naturaꝝ. ſit p̃ma in ꝯmiſſis: ⁊ ſecũda in ꝯtractis. Pentes eñ cõmittũt ĩ p̃ma: ꝓles ꝯ̃hit ĩ ſecũda. q̃s eĩ dic̃ ꝯcubitũ ꝯiugalẽ nũq̃ oĩno ꝯmitti ſine pruritu carnis: ſine feruore libidĩs: ſine fetore luxurie. vñ ſeĩa ꝯcepta fedãt maculãt ⁊ viciãt. Et q̃b⁹ aĩa tãdẽ infuſa ꝯ̃hit labẽ pctĩ: maculã culpe: ſordẽ iniq̃tatĩ. Sic ex vaſe corrupto liq̃r ĩfuſus corrũpit: et pollutũ tangẽs ex ꝯtactu polluit. Habet eĩ aĩa tres naturales põas ſiue vires. Rõalẽ vt diſcernat int' bonũ ⁊ malũ. Iraſcibilem: vt reſpuat malũ. Cõcupiſcibilẽ: vt appetat bonũ. Iſte tres vires trib⁹ oppoſitis vicijs corrũpũtur origĩalit'. Uis rõnal' p ig̃rãtiã: vt ñ diſcernat int' bonũ ⁊ malũ. Uis iraſcibil' p iracũdiã vt r'ſpuat bonũ. Uis cõcupiſcibil' p ꝯcupiſ; vt appetat malũ. p̃ma gignit d̃lictũ. vltia pit pcc̃. media d̃lictũ gñat ⁊ pcc̃. ẽ eĩ

delictũ nõ facẽ faciẽdũ. pctm̃ agere nõ agẽdum. Hec tria vitia cõtrahunt ex carne corrupta ꝑ tres carnales illecebras. in carnali ei cõmertio rõnis sopit iruit⁹ vt igrãtia semiet libidis Irritat pru rit⁹ vt iracũdia ꝓpaget voluptati/ saciat affect⁹ vt cõcupiscẽtia cõtrahat Hic ẽ tyrãn⁹ carnis fex mẽbrorũ/ fomes pcti/ lãguor nature/ pabulũ mortis/ sine q̇ nemo nascit/ sine q̇ null⁹ morit: q̇ si qñ ꝙ trãseat reatu ſꝑ tñ remanet actu. Johannes in sua canonica. Si aũt dixerim⁹ ꝙ pctm̃ non habem⁹ nosipsos seducim⁹ et veritas nõ ẽ in nobis. O grauis necessitas et ifelix cõditio ãteꝙ̃ peccam⁹ pctõ cõstrigimur/ et ãteꝙ̃ delinq̃m⁹ delicto tenemur. Paul⁹ ad romanos. Per vnũ hoiem pctm̃ intrauit i hũc mũdũ/ et ꝑ pctm̃ in õs hoies mors pertrãsijt. Ezechiel. An non patres comederunt vuam acerbam et dentes filiorum obstupescunt

¶ De q̃li cibo cõcept⁹ nutriat in vtero. Ca. v.

SEd attẽde q̇ cibo ↄcept⁹ nutriatur in vtero. ꝓfecto sãguie mẽstruoso qui cessat in femia post cõceptum ex eo ꝙ ↄcept⁹ nutriat i vtero qui fert eẽ tã detestabil et imũd⁹ vt ex ei⁹ cõtactu fruges nõ germient arescãt arbusta moriant herbe amittũt arbores fructũ. si vero fera siue canes inde comederit i rabiẽ efferũtur Cõcepti ex seie ⁊ cibo tali fet⁹ vitiũ cõtrahũt. ita vt leprosi ⁊ elephãti ex hac corruptione nascant Unde ſm legẽ moysaicã mulier q̇ mẽstrua patit reputat imunda. Et si q̇s ad mẽstruatã accesserit iubet iterfici. ac ꝓpt imũditiã mẽstruoꝝ ꝓcipit: vt mulier si masculũ pareret q̃dragita. Si vero feminã octogin

ta diebus a tẽpli ingreſſu ceſſaret.

¶ De imbecilitate infantis. Ca.vi.

Quare ḡ data ẽ miſero lux / et vita hĳs q̃ ſũt in amaritudĩe aĩe. Felices illi q̃ moriuntur añq̃ oriant̃/ ṗus mortẽ ſentiẽtesq̃ vitã ſcientes. Quidã eĩ tã deformes et ꝓdigioſi naſcũt̃ vt non hoĩes ſed poti⁹ aboĩatões videant̃ Quib⁹ forte meli⁹ fuiſſet ꝓuiſũ ſi nunq̃ ꝓdĳſſent ad viſuʒ qm̃ vt mõſtra mõſtrãt̃ et oñdunt̃ oſtẽtui. pleriq̈ꝫ vero diminuti mẽbris et ſenſib⁹ corrupti naſcantur. amicorũ triſtitia. parẽtũ ĩfamia: ꝓpĩqꝛ verecũdia: q̃ hec particularit̃ dixeri de q̃buſdã cũ generalit̃ oẽs ſine ſciẽtia. ſine virtute. ſine v̈bo naſcũt̃ flebiles debiles ĩbecilles parũ a brutis diſtãtes. ymmo in multis min⁹ habẽtes. nam ſtatiʒ vt aĩalia orta ſũt gradiunt̃: nos aũt nõ ſolũ erecti pedib⁹ nõ ĩcedim⁹. verũetiã incuruati manib⁹ non reptamus.

¶ De dolore partus ⁊ eiulatu naſcentis. Capitulũ vĳ:

OMnes eni naſcimur eiulãtes vt nature miſeriã exp̃mam⁹. Maſcul⁹ eni recent̃ nat⁹ dicit A femĩa vero. E. Unde v̈ſ⁹ Dicẽtes e vel a q̃t q̃t naſcunt̃ ab eua Quid ẽ igit̃ eua niſi eu a. vtrũq̈ꝫ dolentis ĩteriectio ẽ dolorẽ magnitudĩs exprimens. hic eni añ pctm̃ virago: poſt pctm̃ eua meruit appellari. ex q̃ ſibi dictũ audiuit in Geneſi. In dolore paries. nõ ẽ dolor ſicut parientis. Uñ rachel ꝑ nimio dolore part⁹ ĩterĳt ⁊ moriẽs vocauit filiũ ſui nomẽ Beiamĩ. id ẽ fili⁹ doloris. vxor finees ſubitis dolorib⁹ irruẽtib⁹ pepit filiũ ac periit et ĩ ip̃o morti articulo vocauit filiũ ſuũ Haboth

idē filiū doloris. In euā. Io. Mulier cū parit tri
ſticiā hȝ: cū āt pepit filiū maſculū iā nō memīt pſ
ſure pp̄ gaudiū q̄ nat⁹ ē hō i mūdo. Cōcipit ḡ cū
imūdicia ⁊ fetore: parit cū triſtitia ⁊ dolore: nutr
cū āguſtia ⁊ labore: cuſtodit cū inſtantia et tiore.
¶ De nuditate ⁊ veſtitu infantis. Cap̄. viij.
Nud⁹ egredit̄ ⁊ nud⁹ regredit̄: paup accedit
⁊ paup recedit. Iob. Nud⁹ inq̄t egreſſ⁹ ſum
ex vtero mr̄is mee ⁊ nud⁹ reūtar illuc. Aptus ad
thimotheū. Nichil itulim⁹ i hūc mūdū auferre
q̄d poſſum⁹. Si q̄s āt idut⁹ egredit̄ attēde q̄le p̄ſ=
ferat idumētū Turpe dictu: turpi⁹ auditu: turpiſ
ſimū viſu: fedā pelliculā ſāguie cructatā. Hec ē
illa maſia de q̄ Thamar inq̄t i ptu i Geñ. Quare
diſſa ē pp̄ te maſia: ⁊ ob cām vocauit nomen filij
ei⁹ Phares: q̄d int̄pretat̄ diuiſio. ¶ Qualē fru=
Qual' hūane cōditōis (ctū hō pducit. Ca. ix
idignitas: idignet̄ vilitatis humane ꝯditio
herbā ⁊ arbores īueſtiga. ille de ſe pducūt flores
⁊ fruct⁹: et tu de te lendes: pedicl'os: ⁊ lumbricos
Ille de ſe fundūt oleū: vinū: et balſamū. ⁊ tu de te
vrinā: ſputū: ⁊ ſterc⁹. Ille de ſe ſpirāt ſuauitatis
odorē: ⁊ tu de te reddis aboiatōeȝ fetor'. Qual' ē
arbor tal' ē fruct⁹. In euāg. Nō p̄t arbor mala bo
nos fruct⁹ facē: nec arbor bōa malos fruct⁹ Quid
ei ē hō ſm formā niſi q̄dā arbor eūſa: cui⁹ radices
ſūt crines: trūc⁹ ē caput cū collo: ſtipes ē pect⁹ cuȝ
aluo: rami ſūt vlne cū tibijs: frōdes ſt̄ digiti cū ar
ticul'. Iob. Hoc ē foliū q̄d a vēto rapit̄: ⁊ ſtipula q̄
a ſole ſiccat̄. De breuitate hui⁹ vite. Cap. x.
In p̄mordio cōditōis hūane nōgētī ānis ⁊ am
pli⁹ hoies vixiſſe legūt̄: ſȝ paulati vita hois decli=

nāte dixit dñs ad Noe ī Geñ. Nō ꝑmānebit ī hoīe spūs ieꝰnū qꝛ caro ē. Erūtq; dies vite illiꝰ cxx. annoꝝ: qđ itelligi ꝑt tā de ꝑio vite ꝙ de spatio pēitēdi. Ex tūc ei rarissie legūtur hoies vixisse plꝰ. sed cū mag/ ꝛ mag/ vita recidatur hūana. dictū ē ī psal. dies ānoꝝ ꝛc Jn ipis lxx. anni si aūt ī potētatibꝰ lxxx. ꝛ āpliꝰ eoꝝ laboꝛ ꝛ doloꝛ. Job. Nūc paucitas dieꝝ meoꝝ finietur breui tp̄e dies mei velociꝰ trāsierūt ꝙ a texēte tela succiditur. Job. Hō natꝰ de muliere breui vi. t. re. m. mi. q q̄si flos. e. ꝛ cō. ꝛ. f. ve. vm. ꝛ. nū. i. e. sta. ꝑ. pauci veniūt ad. xl. paucissimi ad. lxx. ānos pueniūt

De icōmodis senectutꝭ Ca. xi.

SJ qs āt ad senectutē ꝓcesserit stati coꝛ eiꝰ affligitur ꝛ caput ꝯcutitur: languet spūs: fetet anhelitꝰ: facies rugatur. ꝛ stati curuatur. Caligāt oculi: ꝛ vacillāt articuli: nares effluūt: ꝛ comis crines defluūt: tremit tactꝰ: ꝛ depit actꝰ: dētes putrescūt: aures surdescūt: senex de facili ꝓuocatur ꝛ difficile reuocatur: cito credit ꝛ tarde discernit: tenax ꝛ cupidꝰ: tristis ꝛ q̄rulꝰ. velox ei ē ad loq̄ndū ꝛ tardꝰ ad audiēdū: sꝫ ñ ē tardꝰ ad irā Laudat ēt antiq̄s ꝛ spnit modernos: vitupat pn̄s ꝛ cōmendat p̄teritū: suspirat ꝛ āxiatur: torpet ꝛ ifirmatur Vndi poetā Hora. Multa senē circūueniūt icōmoda porro nec senes ꝯ iuuēes gliētur: nec molestēt iuuenes ꝯ senes: qꝛ qđ sūꝰ iste fuit. eriꝰ qñꝫ qđ hic est

De laboꝛe moꝛtaliū. xij

Quis ḡ nascitur ad volādū ꝛ hō nascitur ad laboꝛē. cūcti dies eiꝰ laboꝛibꝰ ꝛ erūna plei sūt. nec ꝑ noctē reqēscit mēs eꝰ Jn eccl'iast. Et hoc nomē vaitas nō ē qsq̄ sub sole sine laboꝛe: non est sine defectu sub luna: non est sine vanitate sub tp̄e. Tempus enim est mo-

ra mot⁹ rerũ mutabiliũ: vanitas vãitatũ et omĩa vaĩtas. Indq̃t Eccl'. Qꝫ varia ſũt ſtudia hoĩ: oꝫ diũſa ſt exercitia. In Eccl'. Un⁹ oĩm finis ē tm̃.i. affect⁹ labor ꝛ afflictio ſpũs. In Eccl'. Occupatio mag ē oĩb⁹ hoĩb⁹ et iugũ graue ſup filios Ade. a die exitus de vtero matris eoꝝ vſqꝫ ad diem ſepulture in matrē oĩm noſtrũ.

¶ De diuerſo ſtudio ſapientũ. Capitulũ. xiij.

Perſcrutētur ſapiētes et ĩueſtigēt alta celi lata t're: ꝓfunda maris: de ſingulis diſputēt ꝛ de cũctis ꝑtractēt: diſcāt ſemꝑ: vt doceāt: id ē qꝫ de hac occupatōe niſi laborē ꝛ dolorē ꝛ afflictionē ſpũs inueniēt. Nouerat hoc expimēto q̃ dixerat Eccl'. Dedi cor meũ vt ſcirē prudētiã atqꝫ doctrinã: errores ꝛ ſtulticiã. ꝛ agnoui qꝫ eēt labor ꝛ afflictio ſpũs: eo qꝫ ĩ multa ſapiã mlta ſit ĩdigñtiõ et q̃ addit ſciã addit laborē. lꝫ ei oporteat indagantē mltis etiã ĩſudare vigilijs ꝛ iuigilare ſudorib⁹. vix tñ ē tã facile tã vile q̃cqꝫ: qđ ad plenũ intelligat ꝛ cõp̄hendat ad loquēdũ: niſi forſan illud ꝑfecte ſciat. qꝫ nichil ſcit ꝑfecte qꝫqꝫ ex hoc inſolubit redargutio cõſeq̃tur. qđ eni in libro Sap Corp⁹ qđ corrũpit aggrauat aĩam ꝛ dep̄mit terrena. iebetat ſenſũ multa cogitātē. Audi q̃d ſuꝑ hoc ſentiat Salo. in eccl'. Cũcte res difficiles non pōt eas hō explicare ſmonibus. ē hō q̃ dieb⁹ ꝛ noctib⁹ nō capit ſomnũ oculis et nullã opum dei poteſt inuenire rōem. et qꝫ to pl⁹ laborauerit ad q̃rēdũ tanto min⁹ ĩueniet. In pſal. Defecerũt ſcrutãtes ſcrutinio: qm̃ accedit hō ad cor altũ et exaltabit de⁹ Salo. Perſcrutator eni maieſtatis opp-

mer a gl'a. q̄ eni magis intelligit magis dubitat
⁊ ille videtur pl⁹ sibi sape q̄ pl⁹ desipit. pl⁹ ē scire
ē scire q̇d nesciat. fecit aūt de⁹ hoīem rectū et ipe
se infinitis miscuit questionibus.

¶ De varijs hominū studijs. Capitulū xiiij.

CUrrunt et discurrūt mortales p̱ sepes ⁊ semi
tas ascēdūt mōtes et trāscēdūt colles trans-
uolāt rupes: p̱uolant alpes: transgrediuꝛ foue-
as: ingrediunꝛ cauernas: rimātur viscera terre:
p̄funda maris: īcerta flumīs: opaca nemoris: in
via solitudis. exponunt se vētis ⁊ ībrib⁹: tonitru
is ⁊ fulmib⁹: fluctib⁹ ⁊ p̄cellis: p̄cipicijs et ruinis:
metalla cudūt ⁊ cōflāt: lapides sculpūt ⁊ poliunt
ligna succindūt dolāt ⁊ cōsumunt. telas ordiunꝛ
et texūt Excolāt agros: plātāt vineas: vestes īci
dūt edificant dom⁹: et plantāt ortos: succēdunt
clibanos: extruūt molēdina: piscanꝛ: venanꝛ: et
aucupanꝛ: meditanꝛ et cogitāt: cōsilianꝛ ⁊ ordi-
nāt q̄relanꝛ et litigāt Diripiūt ⁊ furantur: decipi
unt et mercanꝛ: cōtendūt ⁊ p̄lianꝛ: et innumera
talia agūt vt opes cōgregēt. vt q̄stus multiplicēt
vt lucra sectenꝛ: vt honores acq̄rant: vt dignita-
tes extollāt et potestates extēdāt: et hoc quoqꝫ la
bor et mētis afflictio. si michi nō crediꝛ Salomo
ni credaꝛ in Eccl'. Magnificaui inq̄t opa mea edi
ficaui michi domos: et plantaui michi vineas fe-
ci ortos et pomeria ⁊ cōseui cūctis generib⁹ arbo
rū: extruxi michi piscinas aquarū vt rigarem sil
uas agroꝝ germinātiū: possedi s̄uos et ancillas:
multāqꝫ familiā habui: armēta quoqꝫ ⁊ magnos
ouiū greges vltra oēs q̄ fuerūt añ me ī hirl'z. Coa-

ceruaui michi aurꝫ ⁊ argētū ⁊ ſubſtātias reꝫ ⁊ ꝓ
uiuciaꝫ feci mihi cātores et cātatrices ⁊ delicias fi
lioꝫ hōi: ciphos ⁊ vrceos ī miſterio ad vina fūdē
da hūi ⁊ ſupgreſſ⁹ ſū opib⁹ ōs q̄ fuerūt añ me in
hierl'm. Cūq; me cōuertiſſe ad vniuerſa q̄ fecerā
⁊ ad labores q̄bus fruſtra ſudauerā: vidi in oīb⁹
vanitatē et afflictionē aī ⁊ nichil permanere ſub
ſole quod non ſit labor et afflictio ſpiritus.

¶ De diuerſis hoīm anxietatib⁹. Capm. xv.

O Quāta mortal' ārit āxietas affligit cura ſol
licitudo moleſtat met⁹ exſtet tremor ꝯcutit
horror abducit: dolor affligit: ꝯturbat triſtitia: cō
ſtat turbatio paup et diues: ſu⁹ ⁊ dñs: ꝯiugat⁹ ⁊
cōtinēs: deniq; bon⁹ et mal⁹ ōs mūdanis crucia
tib⁹ affligūt ⁊ mūdānis afflictōib⁹ cruciant. exꝑ
to credo mgr̄o Job. Si ipi⁹ inq̄t fuero ve michi ē
et ſi iuſt⁹ nō leuabo caput ſaturat⁹ afflictōe et mi
ſeria. ¶ De miſeria pauperis ⁊ diuitis Cap. xvi

P Aupes ei ꝑmūt ined ia: cruciāt erūna fame
ſiti frigore nuditate vileſcit et tabeſcūt ſpnū
tur ꝯfūdunt. O miſerabil' ꝯditio mēdicātis. Nam
ſi petit pudore ꝯfūdit: ſi xō nō petit egeſtate cōſu
mit. ſ; vt mēdicet neceſſitate ꝯpellit: deū cauſat
īiquū q̄ñ recte diuidit, ꝓximū: crimiat malignū
q nō plene ſubueīat Indignat murmurat ⁊ imp
cat. Auerte ſup hoc ſentētiā Salomōis ī ꝓūbi's
Meli⁹ ē mori q̄ īdigere. ⁊ ꝓrio ſuo paup erit odi
oſus. Salomō. Oēs dies paupis mali frēs hoīs
paupis oderūt eū: īſup ⁊ amici ꝓcul receſſerūt ab eo
Vñ xſus ī cathōe. Cū fuer' felix. ⁊c. ꝓ pudore ſm
ortunā exiſtiat ꝑſona. cū ſ; ꝑſonā poti⁹ ſit fortu

na exiſtianda. tā bonꝰ reputat᷑ vt diues: tā malꝰ
vt pauꝑ cū tā diues ſit reputādꝰ vt bonꝰ tā pauꝑ
vt malꝰ. diues enī ſuꝑfluitate reſoluit᷑ et iactātia
effrenatur. Currit ad libitū et corruit ad illicituꝫ
et fiūt ad īſtrumēta penaꝝ q̄ fuerāt oblectamenta
culpaꝝ. labor ī acq̄rēdo: timor ī poſſidēdo: dolor
in amittēdo mentē eiꝰ ſꝑ fatigat ſollicitat et affli
git. In euāgelio Mathei. Ubi eſt thezaurꝰ tuus
ibi ē ⁊ cor tuū. ſꝫ de hoc pleniꝰ ī ſequētibꝰ dicemꝰ

¶ De miſeria dn̄oꝝ ⁊ ſeruoꝝ. Cap. xvij.

SEruꝰ nimis terret᷑ āgariis fatigat᷑ plagꝭ affli
git᷑ opibꝰ ſpoliat᷑: q̄ ſi nō hēt hr̄e ꝯpellit᷑: et ſi
hēt cogit᷑ nō hr̄e. Culpa dn̄i fuit pena. culpa fuit dn̄i ꝑ
da. Oratiꝰ Quidq̄d delirāt reges plectūt᷑ achiui
In Eccl. Uenatio leōis onager ī heremo: ſic paſ=
cua diuitū ſūt pauꝑes. O extrema ꝯditio ſuitutꝭ
Natᷓ liberos genuit ſꝫ fortūa ſuos ꝯſtituit. ſuꝰ
cogit᷑ pati nēo ſinit᷑ ꝯpati: dolore ꝑcutit᷑ et nēo cō
dolere ꝑmittit᷑. ſic ip̄e ſe ſuꝰ ē vt nēo ſit ſibi miſi
cors. miſi q̄ caſtra ſequūtur. q2 miſeꝝ ē alīcā viue
re ꝑda. dn̄s aūt ſi crudelꝭ ē oportet illū vereri ꝓpt̄
neq̄tiā ſubiectoꝝ. ſi mitis ē dn̄s ꝯtigit illū ꝯtēpni
ꝓpt̄ inſolertiā ſubiectoꝝ ſeueꝝ q̄ metꝰ affligit et
māſuetū vilitas ꝑuipēdit. nā crudelitas parit o=
diū ⁊ familiaritas parit ꝯtēptū. Familiaris ei cu
ra fatigat ⁊ dn̄eſtica ſolicitudo moleſtat. Oportꝫ
ei ſꝑ eē ꝑatū vbiqꝫ mūitū vt poſſꝫ malignātiū īſi=
dias ꝑcauere ⁊ oppugnātiū iīurias ꝓpulſare. ho
ſtes ꝯfrēare: ciues tueri. nec ſufficit diei malicia ſua
In pſalmo. Dies diei laborē eructat ⁊ nox nocti
ſolicitudīnē indicat: dies ergo laborioſi ducunt᷑
et noctes expenduntur inſomnes.

¶ De miſeria cōtinētis ⁊ cōiugati Ca. xviij.

SI pōt ignis nō vrere pōt caro nō cōcupiſcē
qꝛ ꝙtūcūq; puniet nūq̄ tñ ex toto Jebuſe⁹
ille expugnat. Horati⁹. Naturā expellas furca
tn̄ vſq; recurret In euāgelio Mathei. Nō omēs
capiūt xbū illud: ſ; q pōt cape capiat Unde cum
de⁹ de ceteris pōtificalib⁹ indumētis iuſſiſſ; i Exod
vt moyſes ⁊ aaron filios ſuos veſtirēt: et de ſolis fe
moralib⁹ nō pcepit. Sed ait vt ipi femoralibus
vterētur cū ingrederēt in tabernaculū teſtioniȷ̄.
Paul⁹ ad Thimotheū dicit. Nolite fraudare in
quit inuicē: niſi forte ex cōſenſu ad tps vt vacetis
orōni. Et iterū reuertimini i idipꝫ ne tēptet vos
Sathanas: ppt icōtinētiā veſtrā. Meli⁹ eſt enim nu
bere ꝙ vri. pugnat ꝗ ꝯ cōtinētiā veſtrā angelus
ſathane q carnaliter ſtimulat ⁊ grauiter colaphiſat
Ignē nature ſugeſtiōis flatu ſuccēdit: materiā
apponit facultatē tribuit: et oportunitatē mini-
ſtrat. pugnat et ſpēs q ſubito viſa eſt facile ꝯcupi
ſcit. In. ij. Regū. Unde cū dauid poſt meridiē deā-
bularet in ſolario dom⁹ regie: videns ex aduerſo
Berſabee lauantē ꝯcupiuit eā Erat aūt mulier
pulcra valde: miſit ⁊ tulit eā dormiuitq; cum ea
Apls ad Corinth. Porro q cū vxore eſt ſollicit⁹
eſt q ſūt mūdi et diuiſus ē. diſtrahit enī p multas
anguſtias etiā in varias ſolicitudies diſceptat⁹
vt filijs vxori famulis et ancillis nccia qrat et ſub-
miſtret. tribulatōnē ꝗ carnis hꝫ. hui⁹ vxor concu
piſcit hre pcioſū ornamētū: variā ſupellectilem
vt pluris ſit ſepe cult⁹ vxoris ꝙ cēſus mariti. ali
oquin p dies et noctes ſuſpirat ⁊ plāgit: garrit et

murmurat. Salomō: Tria ei ſūt q̄ nō ſinūt hoīeꝫ
in domo manere. fumus: ſtillicidiū. ⁊ mala vxoꝛ.
Illa inquit oꝛnatioꝛ ꝓcedit in publicū hoc ab om
nibus honoꝛaꝛ. Ego miſera ſū in ꝯuētu feminarū:
ſola deſpicioꝛ: a cūctis ꝯtēnoꝛ: ſola vult diligi: ſo
la laudari: alterius amoꝛē ſuū aſſerit odiū: alteri
us laudē ſuū decus ſuſpicaꝛ. Amandū ē oē quod
diligit: odiendū eſt omē quod ſpernit: vincē vult
ſed vinci nō valet: famulari nō patiꝛ: ſꝫ dn̄ari mo
litur. cūcta vult poſſe: nulla vero noſſe. ſi pulcra
fuerit facile adamaꝛ. ſed ſi feda facile cōcupiſcit
ſed difficile cuſtodiꝛ. Hiere. Quod a multis dili=
gitur moleſtū eſt poſſidere: quod nemo dignatur
hr̄e: alius foꝛma: aliꝰ ingenio: alius libertate ſol=
licitat ⁊ ex aliqua parte capiꝛ q̄d vndiq; pateſcit
Ceruus equus aſinus ⁊ canis veſtis ⁊ lecticulus
calix ⁊ vrceolus: pꝛius ꝓbanꝛ ⁊ poſtea cōparanꝛ
Sponſa ſola vix tandē oſtēdiꝛ ne pꝛius diſpliceat
q̄ ducatur. Verū quid ꝓdeſt diligēs cuſtodia cuꝫ
vxoꝛ impudica ſeruari nō poſſit: pudica ſola nō de
beat. ſed illa ſola pudica dicenda ē cui licet pecca
re ſꝫ noluit qualiſcūq; caſus obueniret neceſſario
habenda: ſi feda: ſi fetida: ſi egra: ſi fatua: ſi ſup
ba: ſi iracūda: ſi parte q̄libet viciosa/ pꝛopꝛ ſolaꝫ
foꝛnicationē poteſt vxoꝛ a viro dimitti. ſed nec di=
mittens pōt aliā ducere: nec dimiſſa pōt aliū copu
lari. in Matheo. Qui q̄cūq; dimiſerit vxoꝛem niſi
ob foꝛnicationē ⁊ aliā duxerit mechaꝛ: et qui di=
miſſam duxerit mechaꝛ. Apl's ad coꝛithios. q̄ ſi
vxoꝛ a viro ſuo diſceſſerit manere debet innupta.
aut viro ſuo recōſiliari. ſimiliꝛ ⁊ vir ſi diſceſſerit

ab vxoꝛe graue nimis eſt pondꝰ matrimonij. Sa
lomõ. Nã ſtaltus ⁊ impiꝰ eſt q̄ tenet adulterã et
patronus eſt turpitudinis q̄ celat crimē vxoꝛis. ſꝫ
ſi dimittat adulterã abſq; ſui culpa punit̄: q̄m il
la viuẽte cogitur cõtinere: ꝓpt̄ qḋ ⁊ diſcipuli xp̄o
dixerũt in Matheo. Si ita eſt cã hoīs cũ vxoꝛe nõ
expedit nubere. q̄s vnq̄ equanimiter poterit ſu-
ſtinere riualeꝫ. ſuſpitio ſola zelotipũ vehemēter
affligit. Nã lꝫ ſcriptũ eſt in Ge. Erũt duo ī carne
vna: zelus tñ viri duos in carne vna nõ patitur.

¶ De miſeria bonoꝝ ⁊ maloꝝũ. Cap. xix.

NOn eſt impijs gaudere dicit dñs per ꝓphe
tam: qꝛ per que peccat homo per hec ⁊ toꝛq̄
tur. vermis enī conſcientie nũq̄ moꝛitur: ⁊ ignis
rõnis nunq̄ extinguitur. Job. Uidi eos qui ope-
rant̄ iniquitates et ſeminãt doloꝛes: ⁊ metũt eos
flente dño periſſe et ſpiritu ire eſſe conſumptos.
ſuperbia inflat. inuidia rodit. auaricia ſtimulat.
ira ſuccendit. angit gula. diſſoluit luxuria. ligat
mendacium. maculat homicidiũ: ſic ⁊ cetera vici
oꝛũ poꝛtenta vt qui ſunt hoī peccanti oblectamē-
ta deo ſunt inſtrumenta puniendi. Oꝛatius. In-
uidus alterius rebꝰ marceſcit opimis. inuidis ſi
culi non īminere tyrãni maius toꝛmentũ. Paulꝰ
ad roma. Uiciũ enī coꝛrũpit naturã ap̄lo teſtãte
q̄ ait ad romãos. Qꝛ euanuerũt ī cogitatõibꝰ ſuis
obſcuratũ ē īſipiēs coꝛ eoꝝ ꝓpt̄ qḋ tradidit illos
deus in deſiderio coꝛdis eoꝝ vt in īmundicia ⁊ cõ
tumelijs afficiant coꝛpa ſua. Et qꝛ nõ ꝓbauerunt
deũ habere in notitia ſua tradidit eos deꝰ ī repro
bum ſenſũ vt faciãt ea q̄ nõ cõueniũt. Paulꝰ ad

Thimotheū. Sed qui pie volunt viuere in xp̄o ie
ſu perſecutionē patiūtur. Paulus ad hebreos.
Sancti vero ludibria ꝛ verbera experti ſunt. inſup
et vincula ꝛ carceres lapidati ſunt: ſecti ſunt: ten/
tati ſunt: ꝛ in occiſione gladij mortui ſunt pro dn̄o
Paulus ad hebreos. Circuierūt in melotis ꝛ in
pellibus caprinis egētes anguſtiati ſunt: afflicti
ſunt: quibus dignus nō erat mundꝰ. in ſolitudi-
nibus errātes ꝛ in mōtibus ꝛ in cauernis terre
Paulus ad corinth. Periculis fluminū: periculis
latronum: periculis ex genere: periculis ex genti
bus: periculis in ſollicitudine: periculis in falſis
fratribus: in labore et erūna: in vigilijs multis: in
fame: ſiti: ꝛ in ieiunijs multis. in frigore ꝛ nudita
te: ꝛ in anguſtijs multis. Juſtus ei cum abneget
ſemetipſum crucifigēs membra ſua cū vicijs ꝛ cō
cupiſcentijs vt ſibi mundus ſit crucifixus et ipſe
mundo. Jn apoſtolo. Non habet hic manentem
ciuitatē: ſed futurā gloriā inquirit ſuſtinet ſeculū
tanꝙ exiliū: clauſus in corpore tanꝙ in carcere.
Pſalmus. Jncola ego ſum in terra: et peregrinꝰ
ſicut om̄s patres mei. Remitte michi vt refrige-
rer priuſꝙ abeā ꝛ amplius non ero. Heu mihi q̄r
incolatus meus prolongatus eſt habitaui cū ha-
bitantibus cedar: mltū īcola fuit aīa mea. Pau
lus. Quis infirmatur et ego nō infirmor? q̄s ſcan
daliſatur ꝛ ego non vror? Jn iudith. Nam pecca
ta proximorū refrigeria ſunt iuſtoꝝ. Jn iudith.
Hoc eſt irriguum quod Caleph dedit filie ſue in
dotem.

¶ De hoſtibus hominis. Capitulum. x.

Milicia eſt vita hoīs ſup̄ terrā. Job. An non
ne milicia cū multiplices hoſtes vndiq̄ ſp
inſidient vt capiāt: pſequētur vt pmaneant: de-
mon ⁊ hō mundꝰ ⁊ caro. demon cū vici[is]. hō cū be
ſtijs. mundꝰ cū elemētis. caro cū ſenſibꝰ. Apl'us.
Caro nāq̄ ꝯcupiſcit aduerſus ſpm̄: ⁊ ſpūs aduer
ſus carnē. verū nō eſt nobis cōluctatio aduerſus
carnē ⁊ ſanguinē: ſed adūſus ſpūalia nequicia i ce
leſtibꝰ aduerſus rectores tenebrarꝫ harū. Petrꝰ
Aduerſariꝰ nr̄ diabolꝰ tanq̄ leo rugiēs circuit q̄
rens quē deuoret. accēdūtur ignea tela nequiſſima
Hiere. Mors ingredit p feneſtras. In li. ſapieñ.
Oculus aiam depdat pugnat orbis terrarꝫ ꝯtra
inſenſatos. In matheo. Inſurget gens ꝯ gentē ⁊
regnū aduerſus regnū: ⁊ terremotꝰ magni erunt
per loca: peſtilētie ⁊ fames terroreſq̄ de celo tem
peſtates et tonitrua. terra pducet ſpinas et tribu
los: aq̄ pcellas ⁊ fluctꝰ: aer tēpeſtates ⁊ tonitrua:
ignis coruſcatōes ⁊ fulgura. In Ge. Maledicta
t̄ra inq̄ in ope ſuo: ſpinas ⁊ tribulos gerīabit ti-
bi. In ſudore vultꝰ tui veſceris pane tuo donec reu
teris ad terrā de q̄ ſumptꝰ es: q2 t̄ra es ⁊ in terrā
ibis. Inſidiat aper de ſilua et ſingularis ferꝰ de-
paſcit lupꝰ. ⁊ vrſus pardꝰ: ⁊ leo tygris ⁊ onager
cocodrillꝰ: et grifes ſerpēs ⁊ coluber: baſiliſcus ⁊
aſpis ceraſtes ⁊ draco: ſcorpiōes ⁊ vipe: ſed ⁊ len-
des ⁊ pulices formice ⁊ pediculi: cimices ⁊ muſce
ſcorpiones ⁊ vulpes piſces ⁊ volucres. in Geneſi.
Nā qui creati ſumus vt dn̄aremur piſcibus ma-
ris ⁊ volucribꝰ celi et vniuerſis animātibus q̄ mo
uent in terra. In Deutro. Nūc damur illis i pdā

Scriptū ē enim in pſalmo. Dentes beſtiarū mit-
tā te in eis cū furore trahētiū ſup terrā.

¶ Quō corpus dicit ēē carcer aīe Ca. xxi.

INfelix ergo homo q̄s me liberabit a carcere
mortis hui⁹. Apl's. Certe nō vult educi de car
cere qui nō vult exire de corpore. nā carcer aīe cor
pus eſt: de q̄ dicit Dauid. Educ de carcere animaꝫ
meā nunq̄ ibi eſt q̄es ⁊ trāquillitas. nunq̄ ē pax
et ſecuritas: vbiq3 ē timor et tremor: vbiq3 labor
et dolor. Job. Caro dū viuet delebit et aīa ſuper
ſemetipſa lugebit. De breui letitia. Ca. xxij

QUiſ vnq̄ diē totā in ſuā duxit delectationeꝫ
iocundāq̄ qui in aliq̄ parte diei reat⁹ cōſcien-
tie vel īpetus ire: vel mot⁹ concupiſcētie nō turba
uerit: quē liuor inuidie: vel ardor auaritie: vel tu
mor ſupbie nō vexauerit: quēꝫ aliqua iactura vel
offenſa: vel paſſio nō cōmouerit quē deniq3 viſus
vel auditus: vel actus aliq̄s nō offenderit. Rara
auis in terri nigroq3 ſimilis cigno. Audi ſup hoc
ſentētiā ſapientis. Eccl'ia. A mane vſq3 ad veſpe
ram mutabit ſpūs. Job. Cogitationes varie ſibi
ſuccedūt et mēs rapitur ī diuerſa tenēt cytharam
et gaudēt ad ſonitū organi: ducūt in bōis dies ſu
os: et in puncto ad infernum deſcēdunt.

¶ De inopinato dolore Ca. xxiij.

SEmp enī hūane letitie vel mūdane triſtitia
repētina ſuccedit: ⁊ quod incepit ēē cum gaudio
deſinit eſſe cū triſtitia: mūdana quippe letitia vel
felicitas multis eſt amaritudinib⁹ reſpſa. Moue-
rat hoc ille q̄ dixerat. Riſ⁹ dolore miſcebit. Sa-
lomō. Extrēa gaudij luctus occupauit. Paulus

Experti enī ſunt ⁊ liberi. Job. Qui comederant ⁊ biberāt vinū in domo fratris ſui p̄mogeniti repente ventus irruit vehementer a regione deſerti et concuſſit quattuor angulos domus que corruens vniuerſos opp̄ſſit. Merito ergo pater aiebat verſa eſt in luctū cythara mea ⁊ organū meū ī vocē flentiū. In Eccl. Melius eſt ire ad domū luct⁹ ꝙ ad domū cōuiuij. In eccl'ia. Memorare nouiſſima tua ⁊ ineternū nō peccabis.

❧ De vicinitate mortis. Capit. xxiiij

SEmp dies vltimus primus ⁊ nunꝙ dies primus dies vltim⁹ reputatur: cū tn̄ ita viuere ſemp deceat tanꝙ mori ſemp oporteat. Scriptū eſt enī in eccli. Memor eſto qm̄ mors nō tardat: tēps p̄terit ⁊ mors appropiquat. In p̄o. Mille anni ante oculos morientis tāꝙ dies heſterna q̄ p̄teriit. ſp eñ futura naſcūt: ⁊ ſp p̄ntia moriūtur. Et quicqd eſt preteritū totū eſt mortuū. Morimur g̃ ſp dū viuimus. et tūc tn̄ deſinimus mori cū deſinimus viuere. In eccl. Meli⁹ eſt g̃ mori vite ꝙ viuere morti: qꝛ nihil ē mortalis vita ꝙ mors viuēs In eccli. Laudaui magis mortuos ꝙ viuētes. et vtroqꝫ feliciorē reputaui q̄ nondū natus eſt. vita velociter fugit ⁊ retineri nō pōt. Mors aūt inſtāter occurrit ⁊ īpediri nō pōt: ſed hoc ē illud mirabile ꝙ quātoplus creſcit tanto magis decreſcit. qꝛ ꝙ̄toplus vita ꝓcedit tanto magis ad finē accedit.

❧ De terrore ſomniorū. Cap. xxv

TEmpus eī qđ quieti ꝯceſſū ē non cōceditur eſſe quietū. nā terrēt ſōnia: viſiōes ꝑturbāt Et licet nō ſunt in ꝟitate triſtia vel terribilia vl'a

boꝛioſa q̄ ſomniāt ſomniātes in ꝟitate tñ triſtan
tur terrenť fatiganť itm̄ vt etiā doꝛmiētes aliq̄n
lachꝛymātur ⁊ euigilātes ſepiſſime ꝯturbantur.
ſi vero iocūdū q̄d viderint nichilominus euigilā=
tes triſtanť tanq̄ id amiſerint Aduerte q̄d ſuper
hoc dicat Eliaphat Themanites. in Danieli. Jn
hoꝛroꝛe viſiōis nocturne qn̄ ſolet ſopoꝛ hoies oc=
cupare: pauoꝛ terruit m̄ ac tremoꝛ ⁊ oia oſſa mea
perterrita ſūt: et cū ſpūs me pꝛeſente tranſiret in
hoꝛruerūt pili carnis mee. Conſidera Job dicētē
Si dixero conſolabitur me lectulus meus: ⁊ reue
labo loquens mecum in ſtratu meo terrebit me ꝑ
ſomnia ⁊ per viſiones hoꝛroꝛe concutiens. Jn da
niele Nabuch. Somniū vidit quod eū valde per=
terruit ⁊ viſiones capitis eius conturbauerūt eū
Jn Eccl. Multas curas ſequūtur ſomnia. et vbi
multa ſomnia plurime vanitates. Jn Eccl. Mul
tos errare fecerūt ſomnia et exciderūt ſperantes
in eos. apparent eni frequēter in ſomniis turpes
imagiationes ex quibus per illuſiōes nocturnas
non ſolū caro polluiť: ſed etiā aia maculatur. Un̄
dn̄s in Leuitico Si ſit inq̄t īter vos hō qui ſit no
cturno pollutus ſomnio egrediatur caſtra ⁊ non
reuertatur pꝛiuſq̄ ad veſperā lauetur aqua ⁊ poſt
ſolis occaſum reuertatur in caſtra.

Q ¶ De compaſſione Capitu. xxvi.

uāto doloꝛe turbamur q̄to tremoꝛe cōcuti
mur cū amicoꝝ dāna ſentimus cū pericula ꝑentū
foꝛmidamꝰ plꝰ infdū ſanꝰ foꝛmidię q̄ īfirmꝰ egri
tudīe ꝯturbať. plꝰ hic volūtariꝰ affectu doloꝛī q̄
is iuitꝰ effectu lāguoꝛī affligiť. Quib. verū eſt eni

illud poeticū. Plena timoris amor cuiꝰ pectꝰ taꝫ
ferreū cuius cor tā lapideū vt gemitꝰ nō exp̄mat:
lachrymas nō effundat cū ꝓximi vł amici morbū
vel interitū intueť: vt patienti non compatiať: ⁊
dolenti nō condoleať. Ipſe Jeſus in euāgelio io
hannis. cū vidiſſet mariā ⁊ iudeos qui cū ea vene
rant ad monumentum plorantes infremuit ſpū.
turbauit ſemetipſum ⁊ lachrymatꝰ eſt: ſed eo po-
cius quod ad vite miſerias mortuum reuocabat
Sciat ergo ſe culpabiliť durū et dure culpabileꝫ
qui corpalē amici ſui mortē deploret ⁊ ſpūalē aīe
ſue mortē nō deflet.

¶ De innumerabilibus ſpēbus egritudinum. Capitulum. xxvij.

NOndū a ſeculo tot egritudinum genera tot
ſpēs paſſionis phiſicalis īduſtria potuit in
dagare. Qđ humana fragilitas potuit tollerare
tollerabilem quidē diximꝰ morborum ītollerātiaꝫ
an tollerabilem diximus tollerātiam meliꝰ: vtra
ꝙ coniunximus. Nam intollerabilis eſt propter
paſſionis acerbitatē: ⁊ tollerabilis paciēdi neceſ
ſitatem de die in diem magis ac magis naťa cor-
rumpiť ita ꝙ multa fuerūt experimenta ſalubria
que ꝓpter defectuꝫ ipſius hodie ſunt mortifera.
Senuitqꝫ iā mundus vtriqꝫ microcoſmus et ma-
crocoſmus quāto prolixiuie vtriuſqꝫ ſenectꝰ pro
ducitur tāto deteriꝰ vtriuſqꝫ natura turbatur.

¶ De ſubitis infortuniis Capm xxviij

SUbito cuꝫ nō ſuſpicatur īfortuniū accidit ca
lamitas irruit: morbus inuadit: mors inter-
cipit quā nullus euadit. Salo. Ergo nō glorieri
in craſtinuꝫ morieris ignorās ꝙ ſupuentura pere

at dies neſcit homo finē ſuū: et ſicut piſces capiūt
hamo: et aues cōprehēdūtur laq̄o: ſic capiuntur
hoīes tpe malo cū eis extimplo ſuꝑuenerit mors

¶ De diuerſis generibus tormentorum.

Capitulum. xxix

Quid dicam de miſeris q̄ per immira tormen
torum genera puniūtur ceduntur fuſtib⁹ et
gladijs iugulātur cremant flammis et lapidibus
obrunt: diſcrepantur vigilijs ⁊ patibulis ſuſpē-
duntur torquētur ignib⁹ et ſcorpionib⁹ flagellāt
artant vinculis et laq̄is ſigillant decludūt car-
cerib⁹ et ieiunijs macerantur ꝑcipitātur: ⁊ ſub-
mergūt: excoriātur et diſtrahūtur: ſectātur: ⁊ ſub
fodiūt. Ihe. Quid ad mortē inquit. Je. ⁊ qui ad
gladiū et qui ad famē: ⁊ qui ad captiuitatem cru
dele iudiciuꝫ immane ſupplicicū triſte ſpectacu
lū dātur ī eſcā volatilib⁹ celi. beſtijs terre: piſcib⁹
maris. Heu heu miſere matres q̄ tā infelices fili-
os genuiſtis.

¶ De q̄dā facīore cuiuſdā mulie-
ris q̄ cōedit infātē ſuū — Capm. xxx.

Illud hoc horribile facinus libet inſerē: qđ
Joſephus de iudaica obſidione deſcribit
Mulier q̄dam facultate et genere nobilis cuꝫ ce/
teri multitudine q̄ cōfluxerāt Iheruſalem cōmu
nem cū oībus obſidionib⁹ caſū ferebat huius re/
liquas facultates q̄s de domo ī vrbē cōuexerat ty
rāni penitus īuaſerūt et quicq̄t nota reliquiaruꝫ
ex magnis opib⁹ fuerat quib⁹ victū cotidianū ꝑ
tenuē duceret irruētes ꝑ momēta predonuꝫ ſatel
lites rapiebāt ꝓ quibus lugens mulier ⁊ īdigna
tione quadā velut īſania fatigata ira vt interduꝫ

pꝛedones in necē ſuis maledictis cõuiciũs inſtiga
rent verũ cũ nec irritatus quiſꝗ nec miſeratꝰ illã
perimeret. et ſi quid forte ſibi ab illa fuiſſet q̃ſitũ
id ab alijs q̄reretur nec iã vſꝗ fieret copia reqren
di. Fames aũt dira viſceribus inſiſteret ac medu
lis ⁊ ad furorē famis iam inedia perurgeret peſ=
ſimis vſa conſilijs contra ipſa iam armatur iura
nature: erat enĩ ſub vberibus filius paruulꝰ quez
ante oculos ferens infelicis inquit matris. O in
felicioꝛ fili in bello fame ac direptione pꝛedonuz
cui te reſeruabo. nam etſi poſſit vita ſperari iugo
tñ romane ſeruitutis vꝛgemur. veni ḡ o mi nate
eſto mihi matri cibus pꝛedonibus furoꝛ ſeculis
fabula que ſola deerat cladibus iudeoꝝ. Et hec
cũ dixiſſet, ꝓtinꝰ filiũ ſuũ iugulauit. Cũ deniqꝫ igni
ſuppoſitũ torreret ⁊ mediũ ꝯſumit mediũqꝫ ſuat
obtectũ. Et ecce p̄dones cõfeſtim irruũt cõbuſte
carnis odoꝛe cõcepto mortē minant̄ niſi ſine mo
ra cibos quos paratos ſenſerat demõſtraret: tũc
illa ꝑtē inq̄t vobis optimã reſeruauit ⁊ cõtinuo q̄
ſupfuerãt mēbꝛa detexit infantis ac illos repēte in
gens hoꝛroꝛ inuaſit ⁊ ĩmanis ſpectaculo animi irrigue
re vox ⁊ faucibus inclusa: illa xo truculēto vultu
⁊ ipſis p̄donibus truculētioꝛ meꝰ ē inq̄t filiꝰ ⁊ ꝑtus
⁊ meũ eſt facinꝰ edite: nã ego pꝛioꝛ comedi quem
genui. nolite vos effici aut mr̃e religioſioꝛes aut
femina molioꝛes qꝫ ſi vos pietas vincit ⁊ meos ex
ecramĩ cibos ego q̄ iam talibꝰ paſta ſũ his iterũ
paſcar. poſt hec illi ꝑterriti tremēteſqꝫ diſcedunt
q̄ hũc ſolũ ex oĩbꝰ facultatibꝰ miſe mr̃i cibũ relinq̄
rũt. ¶ Quare qñq̃ puniũt ĩnocẽs ⁊ nocẽs abſoluit̄. xxxi

NEmo ſe ꝯfidat exptē a pena q̄ ſe ſi nouit imu nē a culpa. q̄ ſtat videat ne cadat: nā ſepe dā nat innocēs ⁊ nocēs abſoluit. pi⁹ punit ⁊ ipi⁹ ho norat. Jeſus crucifigit et barrabas dimittit. ho die vir quietus inutil' vir religioſus ypocrita. vir ſimplex fatu⁹ reputat ⁊ deridet. vt ait Job. Ju ſti ſimplicitas lampas ꝯtēpta apud cogitatiōes diuitū. ¶ Incipit liber ſecundus.

¶ De culpabili hūane ꝯditōis ꝓgreſſu. Cap. i.

TRia ſolent hoīes affectare. ſ. opes: volupta tes: ⁊ honores. De opibus praua: de volup tatib⁹ turpia: de honorib⁹ varia et alia vana ꝓce dunt. Hic eni Joh. ait. Nolite diligere munduꝫ neqꝫ ea q̄ in mūdo ſunt. oē eni qd̄ eſt ī mūdo: aut eſt ꝯcupiſcētia carnis: aut oculoꝝ: vel ſupbia vite Concupiſcētia carnis ad voluptates. Cōcupīa o culoꝝ ad opes. ſupbia vite ptiet ad hōres. Opes generant cupiditatē ⁊ auariciā. voluptates pari unt gulā ⁊ luxuriā. hōres nutriūt ſupbiā ⁊ iactan tiam. ¶ De cupiditate Cap. ij.

NIchil eſt q̄ auaro ſceleſtius ⁊ nichil iniq⁹ q̄ȝ amare pecuniā. Vbū ſapiētis eſt qd̄ ꝯfirmat apl's di. Qui volūt diuites fieri icidūt i tēptatōeꝫ ī laqueū diaboli. ⁊ deſideria multa ⁊ iutilia ⁊ noci ua q̄ mergūt hoīes ī interitū ⁊ pditōeꝫ. Radix ē oīm maloꝝ cupiditas. Hec ſacrilegia ꝯmittit et furta rapinas exercet et p̄das bella gerit ⁊ hoīci dia ſimoniace vēdit ⁊ emit: iīq̄ petit ⁊ recipit ⁊ in iuſte negociat fenorat iſtat dol' ⁊ imīet fraudib⁹ diſſoluit pactū ⁊ violat iuramētū: corrūpit teſtioni um: ⁊ puertit iudiciū. ¶ De iniqs mūerib⁹ iij

C Onſule pphetã euãgelicaȝ yſayã Oēs inqͭ qui diligunt mũera ſequũtur tribulationes pupillo nõ iudicãt et cauſa vidue nõ ingredit̃ ad illos. Non ipſi p̄cedũt tribulationes: q: non iudicant amore iuſtitie ſȝ tribulatõnes p̄cedũt ipſos q: iudicant amore pecunie. ſemp enim ſequũtur largitiõeȝ vel pmiſſionē vel ſpem retributionis. et ideo pupillo non iudicant a q̄ nichil largit̃ aut promittitur vel ſperatur Audi cõtra hos prophetam yſayam. O pricipes infideles ſocij furũ quia omnes diligitis munera ſeqmini retributiones. nunq̄ excutitis manũ a munē niſi pri⁹ excludatis cupiditatem a pectore. ve vobis inqͭt propheta. Ezechiel. Principes eni quaſi lupi rapiētes predam et auare ſectãtes lucra. item pricipes ei⁹ in munerib⁹ iudicabũt ꝛ ſacerdotes ei⁹ in mercede docebant. et pphete eniȝ in pecunia diuinabant. ecõtra dñs per Moyſen precepit in lege Deutro. Judices ac magiſtros conſtitues in oĩbus ptibus tuis vt iudicēt populũ iuſto iuditio. nec in alterã partē declinēt nec accipies perſonã nec munera: quia munera excecãt oculos ſapiētũet ꝯmutant v̾ba iuſtoꝝ. ſed iuſte qd̄ iuſtũ eſt perſeqris vt viuas: et ideo dicit quod iuſtũ eſt: alij quod iuſtuȝ iniuſte: rurſ⁹ quidã iniuſte quod iuſtũ eſt: alij iuſte quod iniuſtuȝ eſt perſequitur

De acceptione perſonarum. Capm iiij.

V E vobis q̄ corrupti p̄ce vl' p̄cio q̄ tracti aõre vl' odio dicitis bonũ malũ et malũ bonũ ponētes lucē tēebras ꝛ tēebras lucē mortificãtes aĩas que nõ moriũtur: et iuſtificãtes aĩas q̄ nõ viuunt

Uos enĩ nõ attenditis merita cauſaꝝ:ſed merita
perſonaꝝ.nõ cura ſed munera:nõ iuſtitiã ſed pe
cuniã.nõ qḋ rõ dictet ſʒ qḋ volũtas affectet. non
qḋ lex ſentiat ſed qḋ mẽs cupiat.nõ inclinatꝭ ani
mũ ad iuſtitiã:ſed iuſtitiã inclinatꝭ ad animum
nõ qḋ licet hoc libeat.ſʒ vt liceat hoc libet.nunꝙ̈
in vobis ita ſimplex eſt oculus vt totũ corpus ſit
lucidũ:ſed aliquid ſp admiſcetis fermẽti quo to
tam maſſam corrũpitis.pauperẽ tamen cũ mora
negligitis.diuitũ cãm cũ inſtantia ꝓmouetis. in
illis rigorẽ oſtenditis.cũ iſtis ex manſuetudĩe di
ſpenſatis.illos cũ difficultate reſpicitis.iſtos cuʒ
fauore tractatis.illos negligẽt auditis.iſtos ſub
tiliter auſcultatis.Clamat pauper nullus exau/
dit.loquitur diues ꝛ oẽs applaudũt Eccl.Locu=
tus eſt diues ꝛ oẽs tacuerũt et verbũ eiꝰ vſʒ ad nu
bes ꝑduxerũt. Paup locutus ẽ ꝛ dicũt hic qs ẽ h.
ꝛ ſi oſtenderit ſubuertit illũ:clamat vim patiens
et nullus exaudit:vociferatꝭ ꝛ nõ eſt q̄ iudicet. Si
forte cãm paupum ſuſcipitis illos remiſſe fouetiſ
Cum aũt diuitũ cãm aſſumitis illos pertinaciter
adiuuatis Pauperes deſpicitis:diuites adiuua
tis vel honoratiſ. Iſtis reuerent aſſurgitis:illo de
ſpicabiliter conculcatis.ſed ſi introierit ait Iaco
bus apls. In conuentu veſtro vir anullũ habens
aureum in veſte candida et pauper in ſordido ha
bitu et intendatis in eũ qui indutus eſt veſte pre/
clara ꝛ dicitis ei tu hic bene ſede. ſed paupi dicitiſ
tu ſta il' ic/aut ſede ſub ſcabello pedũ meoꝝ. Nõ/
ne iudicatis apud voſmetipſos et facti eſtis iudi
ces cogitationũ iniquoꝝ. De vobis eni etcontra

vos dicit ꝓpheta Jere. Magnificati ſunt ⁊ ditati ſunt ⁊ incraſſati eā̄m pupilli non dixerunt: ⁊ iudicium pauperis nō iudicauerūt: ſed in lege precipitur in Deutro. Nulla erit diſtātia perſonarum ita paruū audietis vt magnū. nec accipietis cuiuſq̄ perſonam. ⁊ q2 dei iudiciū eſt: non enī acceptio perſonarū eſt apud deū

¶ De venditione iuſtitie Cap. v.

Vos aūt nō gratis gratiā datis: nec iuſtitiā iuſte redditis: q2 q̄ nō veīt nō preueīt nec datur niſi vendatur. ſepe em̄ iuſtitiā tm̄ differtis: vt litigantibus pluſq̄ totū aufertis: q2 maior ē ſumptus expenſe q̄ fruct⁹ ſentētie. In epi. ca. Quid aūt poteritis illi in diſtricto iudicio rn̄dere q̄ ꝓcipit in matheo. Gratis accepiſtis grati͛ date: lucrū in archa: damnū in cōſciētia: pecuniā hic captati͛ ſed aīam captiuatis. In matheo Quid ꝓficit hoī ſi vniuerſū mundū lucref: aīe vero ſue detrimētū patiaf. aut quā dabit hō cōmutatōem ꝓ aīa ſua! In pſal. Frater nō redimit: redimet hō ⁊ non dabit deo placationē ſuā: nec preciū redēptionis animē ſue: laborabit in eternū ⁊ viuet vſq3 in finem Audite ꝫ vos diuites. Jacob⁹ apl's i epl'a ca. Audite nunc diuites: plorate ⁊ vlulate in miſeriis veſtris q̄ aduenīēt vobis. diuitie vr̄e putrefacte ſūt ⁊ veſtimēta vr̄a a tineis comeſta ſunt. aurū ⁊ argētū veſtrū eruginabit. ⁊ erugo eorū erit vobis in teſtimoniū ⁊ mādūcabit carnes veſtras ſicut ignis Epl'a ca. Theſaurizati͛ vobis irā in nouiſſimis diebus. ecce merces operariorū veſtrorum q̄ meſſi fuerūt regiōes vr̄as que fraudata eſt a vobis clamat

⁊ clamor in aures dñi ſabaoth introiuit. ꝓpterea veritas p̄cipit in euangelio Mathei. Nolite theſaurizare vobis theſauros in terra vbi erugo ⁊ tinea demolitur: ⁊ vbi fures effodiūt ⁊ furantur.

¶ De inſaciabili deſiderio cupidorū. Cap. vi

Ignis inextinguibilis cupiditas inſaciabilis q̄s vnq̄ cupidus fuit voto content⁹ cū adipiſcitur quod optauerat deſiderat ampliora ſemꝑ inhiat in habendis ⁊ nunq̄ in habitis finem conſtituit. Eccl. Inſaciabilis eſt oculus cupidi ⁊ i ꝑtem iniquitatis nunq̄ ſaciabitur. Salo. Auar⁹ non implebitur pecunia. ⁊ qui amat pecuniā fructū non capit ex ea. Infernus ⁊ cupidus nunq̄ īplentur. ſimiliter ⁊ oculi hominum inſaciabiles. In parabo. Sanguiſuge due ſunt filie dicentes. Affer affer creſcit amor nummi: quantum pecunia creſcit.

¶ Quare cupid⁹ ſaciari nō pōt Cap. vij.

O Cupide vis ſcire quare ſꝑ es vacuus et nunq̄ impleris? Aduerte nō eſt plena mēſura. que quātūcunq; retineat adhuc capax eſt amplioris ſed human⁹ animus capax eſt dei. Apl's. Q̄ui q̄ adheret deo vnus ſpūs eſt cū eo q̄tūlibet ergo cō tineat auarus nunq̄ eſt plen⁹ niſi deū habeat cuius ſꝑ eſt capax. Si vis ꝗ o cupide ſaciari deſinas eſſe cupidus. q꞉ cū cupid⁹ fueris ſaciari nō poteris Apoſtolus. Nō eſt ꝗ conuentio lucis ad tenebras neq; chriſti ad Belial. q꞉ nemo pōt ſeruire deo' et mammone.

¶ De falſo nomīe diuitiaꝝ. Capitulū. viij.

O Falſa diuitiaꝝ felicitas alias facultas que diuitē efficis ꝟacił infelicē. Quid eſt falſius ꝙ

opes mūdi que diuitie nuncupant. Oppoſita ſt eſſe diuitē et egenū ⁊ opes mūdi nō auferūt ſꝫ af ferunt egeſtatē. Salomō. Magis eni ſufficit mo dicū paupi ꝙ plurim ū diuiti: qm̄ vbi multe diui- tie ibi multi ꝗ comedūt illas. Quot ⁊ quātis ma gnates indigeāt ipſemet experior. Opes itaqꝫ n̄ faciunt diuitē ſed egenū. Uniuerſificator ait. Cui ſatis eſt quod hꝫ ſatis illū conſtat habere. Cui ni chil eſt quod habet ſatis illū conſtat egere. Ergo facit virtus: non copia ſufficientem. Et non paup tas: ſed mentis hyatus egentem.

¶ De exemplis cōtra cupiditatē. Cap. ix.

Quā multos ſeduxit cupiditas: ꝙ plures per didit auaricia. Jnnumeri. Balaā aſellā re- darguit ⁊ pedē ſedētis attriuit: qꝛ captus cupidi ne ꝓmioꝝ diſponit maledicere in iſrael. Jn Jo ſue. Actor ppl's lapidauit: qꝛ tulit aurū ⁊ argētū de anathemate Jhertco in. iiij. Regū. Naboth in teremptus eſt vt achab vineā eius poſſideret Gie ziicoꝛ lepꝛa ꝑfudit: qꝛ petijt ⁊ recepit aurū et argē tum ⁊ veſtes ſub noīe Helizei. Jn mathe. Judas laqueo ſe ſuſpendit: qꝛ tradidit ⁊ vendidit xp̄m. Jn actibus apl'oꝝ Ananiam ⁊ Saphiraꝫ ſubito moꝛs extinxit: qꝛ de p̄cio agri defraudauerāt apo ſtolos. Zacharias edificauit. Edificauit tir⁹ mu- nitionem ſuā ⁊ coaceruauit aurū quaſi humuꝫ et argētū quaſi lutū platearū. ſed ecce dn̄s poſſide- bit eā ⁊ pcutiet in mari foꝛtitudinē ei⁹ ⁊ hec igne deuoꝛabit.

¶ De iiij poſſeſſiōe diuitiaꝝ. x.

Verū eſt ergo qđ Salo. pꝛoteſtatur multos perdidit aurū ⁊ argentū. qui autem aurum

diligit nõ iuſtificabit: ve illis q̄ ſectant illud. In pſal. Ecce ip̄i pctõres ⁊ abundantes in ſeculo ob/tinuerunt diuitias. Hinc v̄itas ip̄a p̄cipiebat apoſtolis. In Matheo. Nolite poſſidere aurũ nec argentũ neq; pecuniã in zonis veſtris: q̄ ſicut camelus non pōt pertranſire foramē acus: ita difficile eſt diuitē ad regnũ celoꝝ intrare. Arta eni ē via ⁊ anguſta porta p̄ quã itur ⁊ intrat ad vitã. Apl's q̄ ſecutus regulã v̄itatis aiebat. Argentũ ⁊ aurũ nõ eſt michi. Iſayas. Ve q̄ q̄ cõiungitis domũ ad domum agrum agro copulatis vſq; ad terminuȝ loci. Repleta eſt t̄ra auro ⁊ argēto ⁊ non ē ibi finis theſauroꝝ eius propt̄ iniq̄tateȝ auaricie eius tratus ſum et p̄cuſſi eã.

De licitis opibus. Capm x.

Ceteroꝝ abraham diues fuit. et iob locuples. Dauid opulētus. ⁊ t̄n de abrahā dicit ſcp̄tura: q̄ credidit deo ⁊ reputatũ eſt illi ad iuſtitiam ⁊ de Iob dicitur Quia non erat ei ſimilis vir ſimplex in terra: et rectus ac timens deũ et recedens a malo. De dauid aũt dicit ſcriptura in li. Regũ. Q̄ deꝰ iuenit ſibi virũ ſm cor ſuũ At iſti fuerũt q̄ſi nichil habētes et oĩa poſſidētes. ſm illud Pſal. Diuitie ſi affluant nolite cor apponere: nos autē ſumꝰ oĩa poſſidētes: q̄ nichil h̄ntes. ſm il. Pſal Diuites eguerunt et eſurierunt. Facilius ergo inuenies qui diligit diuitias et non habet q̄ qui habet diuitias ⁊ non diligat. q̄ ſicut difficile eſt eſſe in igne ⁊ non ardere ⁊ ita difficilius eſt poſſidere diuitias ⁊ non amare. Audi prophetam Hieremiã. A minore vſq; ad maiorē oĩs auaricie ſtu-

dẽt:et a pphetavſq; ad ſacdotẽ faciẽt dolũ.

¶ De incertitudine diuitiaꝝ. Cap. xij

OMnis cupid⁹ ꝛ auarus contra naturã nitiẗ ꝛ molitur. Natura nãq; pauperẽ adducit in mundo:ꝛ pauperẽ reducit a mũdo. Nudũ enĩ terra ſuſcipit:et nud⁹ in terra recipieẗ. Cupid⁹ autẽ cupit ꝛ curat fieri diues in mũdo. In luca. Deſtruam inquit horrea mea ꝛ maiora eis faciã ꝛ illuc cõgregabo oĩa q̃ michi nata ſunt ꝛ omĩa bona mea ſed o ſtulte ſi in hac nocte rapietur aĩa tua a te: q̃ aũt paraſti cuius erunt? In pſal. Theſaurizas et ignoras cui congregabis ea. In pſal. Dormieẗ ſomnũ ſuũ ꝛ nichil inuenerunt omnes viri diuitiarũ in manibus ſuis. Diues cũ dormierit nichil ſecũ afferet aperiet oculos ſuos ꝛ nichil inueniet In pſal. Ne timueris cũ diues factus fuerit hõ:ꝛ cũ multiplicata fuerit gloria domus ei⁹. nõ eniꝫ cũ morietur accipiet hec oĩa:neq; ſimul deſcẽdet cum eo glĩa domus eius. ſed relinquit alienis diuitias ſuas:et ſepulchrũ eoꝝ domus eorũ in eternũ. Hinc etiam ſapiens teſtaẗ in ecclĩaſtes Qui aceruat ex nõ ſuo iniuſte aliĳs cõgregabit:et bõis ſuis alius luxuriabiẗ. per dolorem quẽ habebit hoſtẽ dimittet herodem.

¶ De ꝯtẽnenda poſſeſſione diuitiaꝝ Cap. xiij

CUra ad ꝯgregãdũ q̃s inſiſtit cũ ſtare nõ poſſit ille q̃ ꝯgregat. Job. Nã quaſi flos egreditur et ꝯteriẗ ꝛ fugit velut vmbra: ꝛ nunq̃ȝ in eodẽ ſtatu ꝑmanet. cur multa deſideret cũ pauca ſufficiũt? Apĺus. Habentes inquit victũ ꝛ veſtitũ his contenti ſitis. Cur neceſſaria cũ multa ſollicitu-

dine querant cum ipſa ſine magna difficultate ſe
oſtendāt. Audi quid ſup hoc Veritas dicit in euan.
Mathei. Nolite ſollicitieſſe dicētes q̄d mā̄duca
bimus aut q̄d bibemus: aut quo operiemur. ſcit
enī pater veſter celeſtis qꝛ his oīb⁹ īdigetis. q̄ri=
te ḡ primū regnū dei et iuſtitiam ei⁹ et omīa hec
adijcientꝛ vobis. nunq̄ vidi iuſtū derelictū nec ſe=
men eius querens panem.

¶ De auaro ꝛ cupido Cap. xiiij.

SAlomon. Tantalus ſitit in medijs vndis: ꝛ
auar⁹ eget in opib⁹ cui tantū eſt q̄d hꝫ q̄tū ē
q̄d nō hꝫ: qꝛ nūq̄ vtiꝛ acq̄ſitis: ſed ſp̄ inhiat acq̄rē
dis. In ꝓabo. ſalo. eſt q̄ſi diues cū nichil habeat.
ꝛ eſt quaſi paup cū in multis diuitijs ſit. auarus
ꝛ infernus ſīles ſunt: vterq; comedit ꝛ non dige/
rit: recipit ꝛ non reddit. auar⁹ nec patiētib⁹ ꝯpa
titur: nec miſeris miſereꝛ. ſi offendit deū offēdit
ꝓximū ꝛ offendit ſeipm. Nā deo detinet debita ꝓ
ximo denegat neceſſaria ꝛ ſibi ſubtrahit oportūa
In eccl'a. Uiro cupido et tenaci ſine rōe ꝛ ſubā et
homini inuido acq̄rit aurū. et qui ſibi neq̄ ē: quō
alijs bonus erit ꝛ iocūdabitur in bonis ſuis? Qui
habet ſubām huius ſeculi ꝛ viderit frēm ſuum ne
ceſſitatē hr̄e ꝛ clauſerit viſcera ſua ab eo quō cari
tas dei manet in eo? Non ei ꝓximū ſuum dil igit
ſicut ſemetipm: quē inedia perimit egeſtate cōſu
mit. Neq; eni deum diligit ſuper oīa: cui prefert
aurū preponit argentum.

¶ Cur auaricia dicaꝛ ydoloꝝ ſeruit⁹. Cap. xv

REcte diffinit ap'l'us. Auaricia eſt ydolorum
ſeruit⁹. ſicut enī ydolatra ſeruit ſimlachro

ſic ⁊ auar⁹ fuit theſauro. Nã ille cultum ydola
trie diligẽter amplificat: ⁊ iſte cumulũ pecunie li
benter augmentat. ille cũ omĩ diligentia colit ſi
mulachꝛũ: ⁊ iſte cũ oĩ cura cuſtodit theſauꝝ. ille
ſpem ponit in ydolatria: ⁊ iſte ſpem põit in pecu-
nia. ille timet mutilare ſimulachꝛũ: ⁊ iſte tiet mi
nuere theſaurum.

¶ De quibuſdã ꝓꝛietatibus auari. Ca. xvi.

Auarus ad petendũ pꝛõptus: ad dandũ tar-
dus: ad negandũ fructuoſus: ſi qd expẽdit
amittit totũ triſtis: querul⁹: moꝛoſus: et ſollicit⁹
ſuſpirat: ⁊ ãxiat dubi⁹: heret: ĩuit⁹ expendit: ma-
gnificat datũ: ſed vilificat dandũ. dat vt lucratur
ſed nõ lucrat vt det. largus ĩ aliẽo: ſed pc⁹ ĩ ꝓpo
gulã euacuat vt archã impleat. coꝛp⁹ extermĩat
vt lucrũ extendat. In Eccl. Manuꝫ habet ad dã
dum collectã: ſed ad recipiendũ poꝛrectã. ad dã
dum clauſam: ſed ad recipiendũ apertã. Poꝛꝛo
ſubſtãtia iniuſtoꝛũ ſicut fluuius exiccabitur. qꝛ q̃
male congregat cito diſpgit. Juſtũ iudiciuꝫ vt q̃
de malo ꝓueniũt: ad malũ ꝓueniant. nec accedat
ad bonũ quod non ꝓcedit de bono. Auarus & ha
bet dãnationẽ vite q̃ nunc ẽ et future.

¶ De gula. Capitulum. xvij.

Initiũ vite hoĩs pãis ⁊ aq̃ ⁊ veſtimẽtũ ⁊ dom⁹
ꝓtegẽs turpitudinẽ: nũc aũt guloſis nõ ſuffi
ciunt fruct⁹ arboꝝ: nõ grana leguminũ: nõ radi-
ces herbaꝝ: nõ piſces maris: non beſtie terre: nõ
aues celi: ſed querũt pigmẽta: cõparãtur aroma
ta nutriũtur altilia: capiũtur obeſa q̃ ſtudioſe co
quũtur arte cocoꝝ qui laute parant officio mini-

ſtroꝝ. Alius cōtendit ꝛ colat: alius reficit et confi
cit ſubām ꝯtit in accn̄s: naturā mutat in artē: vt
ſaturitas tranſeat in eſuriē: vt faſtidiū reuocet i
appetitū: ad irritandū gulā: nō ad ſuſtētandum
naturā: nō ad neceſſitatē ſupplēdā: ſed ad auidi
tatē explendā. ceterū tā breuis ē gule voluptas vt
ſpacio loci vix ſit q̄ttuor digitoꝝ ſpacio tēpis. vix
ſit totidē momentoꝝ. cōtēnit mediocritas: et ſup
fluitas affectat. In diūſitate ciboꝝ ꝛ varietate ſa
porū auiditas neſcit modū: ꝛ voracitas neſcit mē
ſurā: ſꝫ inde grauat ſtomach⁹: turbat ſenſus: op
p̄mitur intellect⁹: et inde non ſalus ꝛ ſanitas: ſed
morbus ꝛ mors. In eccl. Noli auid⁹ eſſe in omni
epulatione ꝛ nō te effundas ſup oēm eſcā In mul
tis eni nō deerit infirmitas: et propter crapulam
multi obierūt. Eſca ventri ꝛ venter eſcis deus aūt
ꝛ hunc ꝛ has deſtruet.

¶ Exempla cōtra gulam. Capitulū. xviij.

Gula carū tributū exigit: ſed viliſſimū reddit
ꝛ q̄to deliciora ſunt cibaria tāto fetidiora ſūt
ſtercora. Turpi⁹ egerit qd̄ turpit ingerit. ſupius
ꝛ inferi⁹ horribilē flatū exp̄mens et abominabilē
ſonū emittēs. In gen̄. Gula p̄adiſū clauſit: p̄mo/
genita vendidit: ſuſpendit paſtorē: decollauit ba
ptiſtā. In Math. Nabuzardā princeps equoꝝ
templū incēdit ꝛ totā hierl'm euertit. In da. Bal
thaſar in cōuiuio manū ꝯtra ſe ſcribentē aſpexit
mane. theſel phares eadē nocte interfectus eſt a
caldeis. Sedit ppl's manducare ꝛ bibere ꝛ ſurre
xerunt ludere. Sed adhuc eſca eoꝝ in ore ipſoꝝ: ꝛ
ira dei aſcendit ſuper eos. Qui epulabantur vo

luptuoſe interierũt in viĳs. In luca. Diues ille q̄
epulabat̄ q̄tidie ſplēdide ſepultus eſt in inferno.

¶ De ebrietate Capitulum. xix.

Quid turpiꝰ eſt ebrioſo cui fetor in ore: tremor in corpe: q̄ ꝓmit ſtulta: ꝓdit occulta: cui mēs alienat̄: facies transformat̄? Salo. Nullũ eniꝫ ſecretũ vbi regnat ebrietas. Fecũdi calices nūq̄ fecere diſertum. Porro nõ ſufficit vinũ: nõ ſicera: ñ ceruiſia: ſed ſtudioſe ꝯficit̄ mulſum: ſiropꝰ: claretũ: labore multo: ſollicitudine multa: ſumptu nõ modico: ſed inde cõtentões et rixe: lites ꝛ iurgia. In eccl̄. Uinũ eni multũ paratũ alias potatũ: vt ait ſapiens. Irritationē ꝛ iram ꝛ ruinas multas facit. In eccl̄ia. ꝛ Oſee. Fornicatio ꝛ vinũ et ebrietas auferunt cor. ꝓpterea dicit apl̄s. Fugite vinũ in quo eſt luxuria. Ebrioſa res vinũ ꝛ tumultuoſa ebrietas. Iere. Filĳ iachain ꝛ filie zacharie vinuꝫ ꝛ ſicerā ꝛ oē qđ inebriare poterat nõ biberũt

¶ Exempla ꝯ ebrietatem Cap. xx

EBrietas eni noe nudauit inceſtũ cõmiſit In libro Regũ. Filiũ regis occidit ꝑncipē exercitus iugulauit. verũ eſt qđ Sal̄. ait. Uacātes potibus ꝛ vacātes ſymbola conſũmũtur. Et Iſayas Ue qui cõſurgitis mane ad ebrietatē ſectandam ꝛ potandũ vſqꝫ ad veſperā vt vino eſtuetis. Cithara ꝛ lira tympanũ ꝛ tuba ꝛ vinũ in cõuiuĳs veſtris. Ue qui potentes eſtis ad potandũ vinũ: ꝛ viri fortes ad miſcendũ ebrietatem: ecce gaudiũ ꝛ letitiā occidere vitulos ꝛ iugulare arietes: cõedē carnes ꝛ bibere vinũ. Comedamus ꝛ bibamus cras eniꝫ moriemur: ꝛ reuelata eſt vox ī auribus veſtris vox

dn̄i exercituū. Si dimittaꝛ hec iniquitas nobis do nec moriamini. ve corone ſupbie Effraim ſacerdo tes ꝛ pphete neſcierūt pre ebrietate abſorti ſunt a vino: neſcierunt videntē ꝛ ignorauerūt iudiciū. Proch pudor cū ad pnūciandū euangelicā lecti onem cū a quodā patre benedictio peteret heſter nam crapulā et nocturnā ebrietatē eructuās fert alta voce dixiſſe potū bibuorū ſuoꝝ bn̄dicat rex āge loꝝ. ¶ De luxuria hoīs. Cap̄ xxi

POrro turpiꝰ mat ebrietas filiā generat tur= piorē. In aplo. Iuſtū eſt enī vt qui in ſordi/ bus ē ſordeſcat adhuc. ōs adulterātes q̄ſi clibāꝰ accēſus a coquēte. Ceperūt furere p̄ncipes a vino venter enī opide ſatur libenter venerē amplexat O extrema libidīs turpitudo q̄ nō ſolū mentem effemiat ſed corpꝰ eneruat. nō ſolū maculat aīam ſed fedat pſonā. Apl's Oē nāq; pctm̄ qđ hō facit extra corpꝰ ē. q̄ aūt fornicat in corpus ſuū peccat Semper ardor illā p̄cedit ꝛ petulentiā ſemp co= mitatur fetor ꝛ immūdicia ſemp ſequuntur dolo res ꝛ penitentia. Salo. Fauꝰ enim diſtillās labia meretricis ꝛ nitidiꝰ oleo guttur eius. Nouiſſima āt ipiꝰ amara q̄ſi abſinthiū ꝛ acuta q̄ſi gladiꝰ bi= ceps. ¶ De gn̄alitate luxurie. Cap. xxij.

FAmiliaris eſt inimicꝰ habitās nō pcul ſ; pe pe: nō tm̄ exteriꝰ ſ; interiꝰ. Iob. Uā virꝰ eius in lumbis eiꝰ ꝛ fortitudo eiꝰ in vmbilico vētris eiꝰ Nunq̄ fugatur niſi cū fugitur. nūq̄ mactatur ni ſi cum maceratur ad cauſam exigit libertatem et abundantiam. ſed repetit ad effectum: facultatē ꝛ adiacentiam. Hec omnem etatem corrumpit.

oēm ſenſū cōfūdit.oēm ordinē ſoluit.oēꝫ gradū
peruertit. Jnuadit eni ſenes ⁊ iuuenes. mares ⁊
femīas. prudētes ⁊ ſimplices. ſuperiores ⁊ inferio-
res. ad extremū etiā ſacerdotes q̄ nocte venerē li-
bent̄ amplexātur mane virginē venerant̄. turpe
dictu: turpius auditu. ſꝫ turpiſſimū actu. dici eni
liceat vt agi nō libeat. nocte filiū veneris agitant
in cubili. mane filiū virginis offerūt in altari.

¶ De diuerſis ſpēbus luxurie. Cap̄. xxiij.

Quis eni multiplices ſpēs valeat ſufficienter
explicari. Hec eni penthapolim cū adiacen
ti regione ſubuertit. Sichē cū pp̄lo ʒodomitica
interemit. hec ⁊ oēs filios iude percuſſit. Judeā
⁊ madianitā pugione transfodit tribū Beniamī
ꝓ vxore leuite deleuit filios Hely ſacerdotis pro-
ſtrauit in bello. Hec Uriam occidit: amon interfe
cit: preſbyteros lapidauit. Hec Rubē maledixit.
Samſonē ſeduxit. Salomonē ꝑuertit Jn eccl̄ia.
Uerū eſt ꝙ qđ legitur ꝓpter ſpeciem mulieris mł
ti perierunt. Nam vinū ⁊ mulieres faciūt apoſta
re ſapientes et arguūt ſenſatos. Salo. Hec mul-
tos vulneratos deiecit: et fortiſſimi viri quinq̄ in
terfecti ſunt ab ea. Uie inferi dom⁹ eius penetrā-
tes interiora mentis. Hec vires eneruat: ſenſus
diminuit: dies conſumit: opes effundit. ⁊c̄.

¶ De coitu cōtra naturā. Cap̄. xxiiij.

Hec ignominioſa ʒ morphoſim operatur quā
tn̄ apl̄s ad Romanos nō cōfidit noīare. pro
pterea inqt Tradidit illos de⁹ ī paſſiōis ignomi
nie. Nā femine eoꝝ cōmutauerūt naturalē vſū ieū
qui eſt contra naturam. ſimilit̄ ⁊ maſculi relicto

naturali vſu ſeſe exarſerūt in deſiderijs ſuis inui
cē maſculi in maſculos turpitudinē turpi⁹ opan
tes. quid hac turpitudine turpi⁹? quid hoc crimi
ne crimīoſius? in lege quaſi paria cōiungunt cō-
cubitus maris cū maſculo. ⁊ coit⁹ hoīs cū iumēto
Sic enī legit in leuitico. Cū maſculo nō cōmiſce
beris coitu femineo: q² abominatio eſt. Cū peco-
re nō coibis neqꝫ cū eo maculaberis vtriqꝫ par pe
na ſubſcribit. qui dormierit inqt cū maſculo: coi-
tu femineo morte moriatur: vtriqꝫ operati ſūt ne
phas Qui cū iumento dormierit morte moriatur
pecus quoqꝫ occidite. Qui hꝫ aures audiēdi au/
diat: imo qui deſpicit nō reſipiſcat.

¶ De pena huius ſceleris. Cap. xxv.

PEna docuit quid hec culpa ꝓmeruit. In ge/
neſi. Pluit enī dñs ſup zodomā ⁊ gomorrā
ſulphur ⁊ ignē de celo. Noluit dñs cuiqꝫ angelo
rū vel hoīm executionē huius pene cōmittere: ſed
ſibi ipſi vindictā huius ſceleris reſeruauit. ſm il-
lud in Geneſi. Mea eſt vltio ⁊ ego retribuam: ⁊ iō
pluit dñs a dño videlicet a ſemetipſo nō ymbrem
vel rorem: ſed ſulphur ⁊ ignem. ſulphur ſuper fe
torē luxurie: ignē ſup ardorē libidinis. Quaten⁹
pena ſimilis eſſet culpe: nec miſiſſe dicitur ſꝫ plu
iſſe quatenus ipſo verbo magnitudinē ⁊ abūdan
tiam pene notaret nemini pepercit oculus eius.
ſed omēs ſimul extinxit. vxorem Loth que retro
reſpexit in ſtatuam ſalis mutauit: nec ſolū vrbes
ſed etiam totaꝫ regionē in mare merſus eſt vt val
lem ſalinarū conuertit. Apoſtolus. Horrendum
eſt igitur incidere in manus dei viuentis: q² quā-

to maiorē ſue lōganimitatis exhibet patientiam
tanto duriorē ſue ſeueritatis infert vindictam

¶ De ambicioſo Capitulū. xxvi.

Opes itaqꝫ cupidus cōgregat et auar⁹ ꝯſuat voluptates. guloſus deguſtat. et luxurioſus exercet honores. ambicioſus affectat: ꝛ ſupbus ſe extollit: ꝛ ambitioſus ſp attēdēs ne qd dicat vl' faciat qd in oculis hoim valeat diſplicere. huilitatē ſimulat. honeſtatē mētiꝛ. affabilitatē exhibet. ꝛ benignitatē oſtēdit. ſubſeqtur ꝛ obſeqtur. cunctos honorat. vniūſis inclinat. frequētat curias. viſitat optimates. aſſurgit ꝛ ōplexaꝛ. applaudit ꝛ adulatur. bene nouit illud poeticū Ouidi⁹ de arte. Et ſi puluis erit null⁹ tamē excutet illum Promptus eſt ꝛ feruid⁹ vbi placere cognouit. remiſſus ꝛ tepid⁹ vbi diſplicere putauerit. Improbat mala: deteſtaꝛ iniq: ſed alia cū alijs ꝓbat ꝛ improbat vt iudiceꝛ ydoneus ꝛ reputeꝛ acceptus vt laudeꝛ ab oībus: vt a ſingulis appetaꝛ. Ecce grauē intus ſe ſuſtinet pugnā: difficilēqꝫ cōflictuꝫ dū iniquitas pulſat animū ꝛ ambitio cōtinet man⁹: ꝛ quod illa ſuggerit faciendū hoc fieri nō ꝑmittit Concludūt tamē mater ꝛ filia adinuicē: iniqtas ꝛ ambitio. Nā mater in aperto ſubſiſtit: et in occulto filia non reſiſtit. hec ergo vēdicat ſibi publicū illa ſibi ſecretum. Ambitioſus libenter agit d' ꝓncipatu quē ambit ꝛ dicit. O qn principabitur ille q ſeuer⁹ ſit in iuſtitia: pi⁹ i mīa q nō deuiet amore vel odio corrūpat prece vel ꝑcio: qui credat fidelibus ꝛ acquieſcet ſimplicibus: qui ſit humilis et benign⁹: larg⁹ ꝛ manſuet⁹: patiēs ſapiēs ꝛ aſtut⁹

¶ De nimia ꝯcupiſcētia ambitōis. Cap. xxvij

SI forſan hac arte nō ꝓficit recurrit ad aliaꝫ
adducat ſimoniā ⁊ accedat ad Giezi ꝑ hunc
q̄ ab illo nititᷣ emere qđ ꝑ ſe nō p̄ualet obtinere:
ſupplicat ⁊ ꝑmittit: offert ⁊ tribuit: proh pudor
grām quā gratis adipiſci nō potuit ꝑ phas et ne
phas nititᷣ obtinere nec deſiſtit adhuc ſed inſiſtit
⁊ inuadit violentᷣ honorē ⁊ ipudentᷣ accipit digita
tē. Amicoꝝ ſuffragio: preſidio ꝓpinq̄ꝝ: tantoqꝫ
inflāmatᷣ ambitiōis ardore: tāta libidīe p̄ſidēdi:
vt ſciſma nō horreat: ſcandalū ne formidet. In li
bro Regū. Sꝫ Giezi lepra ꝑcuſſit ⁊ Simon perijt
cū pecunia. Chore cū cōplicibꝰ ignis cōſūpſit. et
Dathā et Abiron terra viuos abſorbuit. Apl̄us.
Nullus itaqꝫ aſſumat ſibi honorē: ſꝫ q̄ vocatᷣ a dō
tanq̄ aaron. ¶ Exemplū de ābitioſo. xxviij

LIquidū ambitōis exēplū reṗitᷣ de Abſalōe
in libro Regū. q̄ cū aſpiraret ad regnū fecit
ſibi currus et equites ⁊ q̄nquaginta viros q̄ eum
precederent. Et mane conſurgens abſalon ſtetit
iux̄ introitū porte: ⁊ oēꝫ virū q̄ hēbat negocium vt
veniret ad regiſ iudiciū vocabat ad ſe: ⁊ dicebat. d̄
q̄ ciuitate es tu? q̄ rn̄dens aiebat. ex vna tribu iſrł
ego ſū ſ͛uꝰ tuꝰ. Rn̄debat ei abſalō. videtᷣ mihi ſer
mōes tui boni ⁊ iuſti: ſꝫ nō eſt q̄ te audiat ꝯſtitutꝰ
a rege. dicebatqꝫ ei abſalō. Quis me ꝯſtituit iudi
cē ſuꝑ terrā vt ad me veniant oīs q̄ habent nego
ciū vt iuſte iudicē: ſed cum accederet ad eum ho=
mo ⁊ ſalutaret eum extendebat manum ſuam: et
apprehendens oſculabatur eum. Faciebatqꝫ hoc
omni Iſrael. Cūqꝫ abijſſet abſalon in ebrō: miſit

exploratores in vniuerſas tribus iſrael dicẽs: ſta tim vt audieritis clãgorẽ buccĩe dicite: regñbit ab ſalon in ebron. et facta eſt ꝯiuratio valida pplſq; cõcurrens augebat cũ abſalone.

¶ Ꝙ breuis ẽ vita miſera magnatũ Ca. xxix

SEd eſto qꝺ ſublimet in altũ ꝓmoueatur ad ſummũ cure ſtatim creſcũt ſollicitudines cu mulantur: extendunt ieiũia: vigilie ꝓducuntur: ex quibꝰ natura corrũpit: infirmat ſpũs: corrũpit ſõnus: amittit appetitus: debilitat virtus: corpꝰ attenuat. Et ſic in ſeipõ deficiẽs nõ dimidiat dies ſuos: ſed miſerabilẽ vitã miſerabiliori fine cõclu dit. Uerũ eſt illud poeticũ. In ſe magna ruunt ſõ niſq; negatũ eſt ſtare diu tollũtur in altũ vt lapſu grauiora ruant. Ueriꝰ eſt aũt illud ꝓpheticum in pſal. Uidi impium ſuperexaltatũ et eleuatũ ſup ce dros libani. Tranſiui ⁊ ecce nõ erat qui eũ cogno ſceret. Queſiui eũ ⁊ non eſt inuentus locus eius. Job. Anteq̃ dies eius impleant peribit. ledetur quaſi vinea in p̃mo flore botrus eius: ⁊ ſicut oliua florem ꝓducens. Audi ſuper hoc ſñiam ſapiẽtis. In eccl. Oĩs potentatus vita breuis.

¶ De diuerſis ꝓꝑetatibꝰ ſupbor. Ca. xxx.

STatim aũt vt ambicioſus ad honorẽ ẽ ꝓmo tus in ſupbiã extollit: in iactantiã effrenat nec curat ꝓdeſſe: ſed gliatur p̃eſſe. preſumit ſe me liorẽ q: cernit ſe ſupiorẽ: ac bonũ facit nõ gradus ſed virtꝰ: nõ dignitas: ſed honeſtas. priores dedi gnat: amicos notos ignorat: comites contemnit antiquos: vultũ auertit: viſuꝫ extollit: ceruicẽ eri git: faſtũ oſtendit: grandia loqtur: ſublimis cogi

tat: ſubeſſe non patitur: preeſſe moliꝶ: p̄latis infe
ſtus: ſubditis oneroſus: moleſtia nõ ſuffert: cõce/
pta non differt: preceps ⁊ audax. glioſus ⁊ arro=
gans: grauis ⁊ importunus

¶ De ſupbia ⁊ caſu luciferi. Ca. xxxi.

SUperbia cũctis ĩportabilis oĩbꝰ odioſa: inꝶ
oĩa vicia tu ſp̄ es prima: tu ſp̄ es vltĩa. Nam
oĩe pctm̄ te accedẽte cõmittiꝶ: te recedẽte dimit
tiꝶ. In eccľ. Scriptũ ē. Initiũ oĩs pcti eſt ſupbia
Job. Primogenita mors: hec inter ipa rerũ pri=
mordia creaturã ꝯ creatorẽ erexit: ãgelũ ꝯ deum
ſed eũ abſqꝫ mora deiecit qui in veritate non ſte=
tit: ab innocentia in pctm̄: a delicijs in miſerijs: a
celo empireo in aerem caliginoſum. Audi iſayã
ꝓphetam. Quomõ cecidiſti Lucifer qui mane o=
riebaris: q̄ dicebas in corde tuo. In celũ aſcẽdã
ſuper aſtra celi exaltabo ſolium meũ. Sedebo ſu
per montẽ teſtamẽti in lateribus aquilõis. Aſcẽ
dam ſup altitudinẽ nubiũ ⁊ ſimilis ero altiſſimo
Ezechiel. Tu ſignaculũ ſimilitudinis plenus ſa
piẽtia ⁊ perfectus decore in delicijs padiſi dei fui
ſti. Oĩs lapis p̄cioſus operimentũ tuũ: ſardis to
paſius ⁊ iaſpis criſolitus onix ⁊ berillus ſaphirꝰ
carbũculus ⁊ ſmaragdus aurũ opus decoris tui.
Tu cerub extenſus ⁊ ꝓtegẽs ⁊ poſuite in mõte ſã
cto dei in medio lapidũ ignitoꝝ: corã me ambula
ſti perfectus in vijs tuis a die ꝯditõnis tue donec
inuẽta eſt iniq̄tas in te. peccaſti ⁊ eieci te de mõtẽ
dei: eleuatũ eſt cor tuũ in decore tuo et in fra ꝓie=
ci te. Job Cedri nõ fuerũt altiores illo ĩ padiſo dĩ
abietes nõ eq̄uerũt ad ſũmitatẽ eiꝰ: platani non

fuerũt equales frõdib⁹ illi⁹. Oē lignũ ꝑadiſi ꝑci
oſũ nõ eſt aſſimulatũ pulcritudini eius: qm̃ ꝑcio-
ſum fecit eũ in multis cõdẽſis frõdib⁹. Job. Jpe
eſt rex ſuper oēs filios ſupbie. In apoc. Jpe ē dra
co magn⁹ rufus hñs ſeptē capita ⁊ cornua decem
et in capitibus ſeptē diademata cuius cauda tra
hebat tertiã partē ſtellarũ celi: et miſit illas ĩ ter
ram ⁊ ꝓiectus eſt ille draco magnus ſerpēs anti
quus qui vocatur diabolus ⁊ ſathanas q̃ ſeduxit
vniuerſum mundum ⁊ ꝓiectus eſt in terra et ãge
li eius cũ eo miſſi ſunt de quo veritas ait in luca.
Videbã ſathanã quaſi fulgur de celo cadentem.
Nã omnis qui ſe exaltat humiliabit: et qui ſe hu
miliat exaltabitur.

¶ De arrogantia hoim. Capitulum. xxxij.

Superba preſumptio ꝑſumptuoſa ſupbia que
nõ ſolũ ãgelos deo voluit adeq̃re: ſ3 hoĩes ꝑ/
ſump̃ſit deificare. porro q̃s erexit deꝑſſit et q̃s ex/
altauit huĩliauit. Hic ait dñs ꝑ ꝓphetã Ezechiel
Fili hoĩs dic ꝑncipi tuo tyri. Hec dicit dñs de⁹ eo
ꝙ eleuatũ ē cor tuũ q̃ſi cor dei. Et dixiſti. De⁹ eni
ego ſũ. Cũ hõ ſis ⁊ nõ de⁹ es Jdcirco ego addũcã
ſuper te robuſtiſſimos gentiũ ⁊ inficiēt te. ⁊ in in
teritu morieris occiſoꝝ. in Daniele. Nabuchodo
noſor q2 iactantiã vel potentiã ſuam ſupbe iacta
uit. Et ait. Nõne enim hec eſt babilon quã ego e-
dificaui in domũ regni ⁊ ĩ robore fortitudĩs mee
⁊ in glĩa decoris mei. Cũ adhuc ſermo eēt in ore re
gis vox de celo ruit. tibi dr̃ Nabuch. rex regnũ tu
um trãſit a te ⁊ ab hoĩb⁹ te eiciēt ⁊ cũ beſtijs feris
erit hĩtatio tua. fenũ q̃ſi bos comedes: ⁊ ſeptē tp̃a

mutabūtur ſuper te donec ſcias ꝙ excelſus dn̄s eſt
in regno hoīm ⁊ cuicūq; voluerit det illō, eadē ho-
ra ſermo cōpletus fuit ſuper Nabuchodonoſor.
verū eſt ꝗ qd̄ legitur in pſal. Homo cū in honore
eſſet non intellexit: comparatus eſt iumentis in-
ſipientibus ⁊ ſimilis factus eſt illis. ſuperbia tur
rim euertit ⁊ linguā confudit. ꝓſtrauit goliam ⁊
ſuſpendit aman ⁊ interfecit nichanorē: et ꝑemit
anthiochū. pharaonē ſubmerſit. In eccl̄. Sedes
ducum ſupboꝝ deſtruxit deus ⁊ radices ſuperbo
rum gentiū arefecit.

De abominatōe ſuperbie. Capi. xxxiiij.

Quā deteſtabilis ſit ſuperbia. dn̄s ipſe per ꝓ
phetam Amos teſtatur. Iurauit dn̄s deꝰ in
anima ſua dicit dn̄s exercituum. deteſtor ego ſu-
perbiam Jacob. Exinaniuit dn̄s in ſuperbia. Si
oblitus fuero vſq; in finem omnia opera eoꝝ. vn-
de inter illa ſex ſunt que dn̄s odit: ſeptimum dete
ſtatur anima eius. In parabol̄. Salo. Primum
ponit oculos ſublimes: id eſt ſuperbiā. Iſayas.
Dies domini exercituū ſuper oēm ſuperbum ⁊ ex
celſum et ſuꝑ oēm arrogantē ⁊ humiliabit ⁊ ſuꝑ
oēs cedros libani ſublimes et erectos et ſr̄ oēs q̄r
cus baſan: ⁊ ſuꝑ oēs mōtes excelſos et ſuꝑ oēs col
les eleuatos ⁊ etiā ſuper oēm turrim excelſam: et
ſuꝑ oēm murū munitum: ⁊ incuruabitur ſublimi
tas hoīm: ⁊ humiliabitur altitudo virorum: pro-
pterea dilatauit infernus aīam ſuam: ⁊ apuit os
ſuū abſq; vllo termino ⁊ deſcendent ſublimes glo
rioſiq; eius ad eū dominus exercituū cogitauit hec
vt detraheret ſupbiā omnis glīe. Job quoq; dicit

Si aſcenderit vſq; ad celū ſupbia ⁊ caput eiꝰ nubes tetigerit quaſi ſterqliniū in fine pdet.

¶ Cōtra arrogantiā ſupborū. Cap. xxxiiij.

OMnis fere victioſus diligit ſibi ſimilē ſuperbus aūt elatū. Vñ Salo. in pabo. Int ſuperbos ſemp ſunt iurgia. et vbi fuerit ſupbia ibi erit ⁊ cōtumelia. Supbus inſolita geſtit: ⁊ cōſueta faſtidit magnū reputat ſi loq dignet maximū ſi ſurgat ⁊ amplexet: eſtimat plus dignitatē ab ipo q̄ ipm aſſecutū a dignitate. nūq̄ vult vti paternitatis affectu: ſed ſemp vti dñatōnis impio. Iſayas. Supbia eius ⁊ arrogātia eiꝰ et indignatio eius pluſq̄ fortitudo eiꝰ reuoluit i aīo. Q̄d legit i euāgelio Luce. Facta ē cōtentio int diſcipulos ieſu: quis eoꝝ videret maior. Et ait illis ieſus. Reges gētiū dñant eoꝝ ⁊ q poteſtatē hñt int eos benefici vocant: vos aūt nō ſic: ſed q maior ē inter vos ſic minor erit: et qui pceſſor eſt fiet ſicut miniſtrator et Petrus apkoꝝ magiſter in epła ca. non q̄ſi dominantē in clero: ſed forma facti gregis in aīo. Dñi eſt tra ⁊ plenitudo eiꝰ. vnus ē ē deus vnꝰ eſt dñs. ceteri nō ſunt dñi ſed miniſtri: quibus indicitur dñium ⁊ interdicit miniſteriū. Audi ſuper hec ſapientē in eccłi. Rectorē te poſuerūt noli extolli: ſed eſto in illis quaſi vnus ex ipſis.

¶ Cōtra fraudē ambicioſoꝝ. Cap. xxxv.

FIlij zebedei q per interuentū matris honorē poſtulauert a xpo in Luca. Dic inqt vt ſedeant hi duo filij mei: vnꝰ ad dextrā: alius ad ſiniſtrā tuā in regno tuo meruerūt audire. Neſcitis quid petatis: nō honore ſ; onere pueniet ad regnū.

Unde dñs ſubdit. Nõ eſt meũ dare vobis meũ eſt quidẽ dare: ſʒ nõ vobis. ſ. ãbitioſis q̃les vos eſtis lʒ a deo omnis ptãs ſit. ſupbi tñ regnãt ſibi ⁊ non ex deo. ſm illud ꝓpheticũ Oſee. Ipſi regñuerũt et nõ ex me. ṗncipes extiterũt ⁊ nõ cognui eos.

¶ De ꝓprietatibꝰ arrogantiũ. Ca. xxxvi

SUperbus amat ṗmas cathedras in ſinagogis: ṗmos recubitꝰ in cenis: ṗmas ſalutationes in foro: et vocari ab oĩbus rabi: nõ noĩe pſõe ſed noĩe fortune vult appellari. nõ vt hõ: ſʒ vt ds vult honorari. ſedet ſublimis: ĩcedit excelſꝰ. vult oẽs ſibi aſſurgere: ſingulos ĩcliare. Porro pħs quidã volẽs arrogantiã cuiuſdã regiſ eludere cũ vidiſſet eũ in throno regali ſedere ſublimẽ ꝓſtratus in terrã ſuppliciter exorauit. et ꝯfeſti nõ inuitatus aſcendẽs iux̃ eũ ꝯſedit. qđ rex vehementer admirãs eo ꝙ noſceret illũ eſſe pħm: q̃d hoc egerit exquiſiuit. Pħus vero rñdit. aut deus es aut hõ. ſi deꝰ debui te adorare. ſi hõ potui iuxta te ſedere. Rex aũt rõem cõuertens ꝯ pħm intulit. imo ſi hõ ſum nõ debuiſti me adorare: ſi deus nõ debuiſti iuxta me ſedere. ſapienter iſte reſpondit: ſed ille prudenter illuſit.

¶ De ſuperfluo cultu. Caꝑ. xxxvii.

PRimi parẽtes fecerũt ſibi pizomata pꝰ pctm̃ ꝯ̃ra xp̃o dicit xp̃ianis. In luc̃. Non aũt duas tunicas habeatis. ſed iuxta Johãnis conſilium. Qui habet duas tunicas det vnã nõ habenti. ſupbus aũt vt magnificꝰ videat ſatagit veſtiri duplicibꝰ. Indui mollibꝰ ṗcioſis ornari. Sed q̃d ẽ hõ ṗcioſis ornatus niſi ſepulchrũ foris dealbatum:

intus aūt plenus ſpurcitia: iacinctus ꝛ purpura:
coccus et biſſus in limo putreſcūt. aurū et argētū
lapides ꝛ gēme in luto ſordeſcunt: dignitas ꝛ po
teſtas male iacēt in puluere: honor ꝛ glīa male ſe
dēt in cinere. Quid ꝙ ſupbe filaterria dilatas ꝛ ma
gnificas fimbrias? In lu. Diues ille q̄ iduebatur
purpura ꝛ biſſo ſepult⁹ eſt in iferno. Dina filia pa
triarche iacob anq̄ egrederet̄ vt ait Joſephus vt
emeret ornamētū mulierꝝ ꝓuincialiū virgo ꝑmā
ſit. Cū aūt exiuit Sichen fili⁹ regi Emor eā violē
ter oppſſit. Olofernes aūt qui ſedebat i canapeo
q̄ erat ex purpura ꝛ auro ꝛ ſmaragdo ꝛ lapidib⁹
ꝑcioſis intext⁹: iugulat⁹ eſt a iudith: q̄ cū pri⁹ vte
ret̄ cilicio tūc ornatū iocūditatis aſſūpſit. Audi
ſup hoc ꝯſiliū ſapiētis in eccl. In veſtitu ne glieri
vnq̄. Et petrus apl's nō in veſte ꝑcioſa nec ſit ex
trinſecus capillatura: aut circūdatio auri: aut ve
ſtimentorum cultus.

Cōtra ſupfluum ornatum Ca. xxxviij.

Attende q̄d ꝯ ſuperfluū ornatū cōminet̄ dñs
ꝑ ꝓphetā Iſaiaz. Pro eo ꝙ eleuate ſūt filie
ſyon: ꝛ ambulauert̄ extēſo collo ꝛ nutib⁹ oculorū
ibāt decaluabit dñs xticē filiaꝝ ſyon: ꝛ crimē earꝫ
nudabit. In die illa auferet dñs ornamētū calcia
mentoꝝ ꝛ lunulas: et torques: ꝛ monilia: ꝛ armil
las: ꝛ mitras: et diſcriminalia: ꝛ periſcelidas: et
murenulas: et olfactoriola: ꝛ inaures: anulos: et
gemmas in fronte pendentes: ꝛ mutatoria ꝛ pal
lia: ꝛ lintheamina: et acus: et ſpecula: ꝛ ſindones
ꝛ vittas: ꝛ theriſtra. et erit ꝓ ſuaui odore fetor: et
ꝓ zona funiculus: et ꝓ criſpo crine caluicium: et ꝓ

faſcia pectorali ciliciū. Ecce iuſta reddit pena ꝑ culpa vt in eo puniātur in quo peccauerūt. Et ad huc ſuper his audi ꝓphetā Ezechielem. O tyre biſſus varia de egypto texta eſt tibi in velum. Ja cinctus ꝛ purpura de inſulis Eliſa facta ſunt ope rimentnm tuum dentes eburneos et ebēnos cō/ mutauerunt in precio tuo gemmā ꝛ purpuram et ſcrutulatum et biſſū ꝛ ſericum ꝓpoſuerunt in mē ſa tua dederunt inſtitores tui in tapetibus ad ſe dendum et repleta es et glorificata nimis: ſꝫ nūc contrita es in mari ꝛ in profundis aquaruꝫ opes tue ad nichilum redacte ſunt et non eris vſqꝫ imp petuum. ¶ Qd̄ plus deferatur veſtibus ꝙ̄ virtutibus. Capitulum. xxxix.

CUm quidā pħs in habitu contemptibili pn/ cipis aulam adiiſſet: et diu pulſans non fuit admiſſus: ſed quotiens ingredi temptaſſet toti= ens contigiſſet repelli: mutauit habitum et aſſū= pſit ornatum: tunc ad primam vocē aditus patu it venienti qui ꝓcedēs ad p̄ncipem palliuꝫ quod geſtabat cepit venerabiliter oſculari. ſuper q̄ pri= ceps admirans quid hoc ageret exquiſiuit. Phi loſophus ſic reſpondit. Honorantē me honoro: qꝛ quod virtus non potuit veſtis obtinuit. O va= nivanitatum plus veſtibus defertur ꝙ̄ virtutibuſ plus venuſtati ꝙ̄ honeſtati.

¶ De fuſcatōe coloꝝ ꝛ ornatu pſōe mēſe ꝛ dom⁹.

ARtificialis color ſupducitur Cap̄. xl. ꝛ facies obducitur naturalis taꝙ̄ hominis artificium artem ſuperet creatoris. non ſic i Ma theo. Conſiderate inqͭ lilia agri quō creſcunt. nō

laborāt neq3 nent. dico aūt vobis qm̄ nec ſalomō
in omni glīa ſua coopertus eſt ſicut vnū ex iſtis.
abſit vt adulterinus color ꝯparabilis ſit natiuo
qn imo cū facies adulterino fuſcaſ colore os abo
minabili fetore corrūpitur In pſalmo. Uniuerſa
vanitas omnis hō viuēs. Quid ei vani⁹ ꝙ plecte
re crines: plantare ceſariē: vngere genas: pingeſ
faciē: ꝓducē ſupcilia? Salo. Quātocūq3 q̄dē fal-
lax ſit glīa et vana ſit pulcritudo. Iſa. Ois caro
fenū ⁊ oīs glīa ei⁹ q̄ſi flos agri In pſal. Qm̄ ſicut
fenū velociſ areſcēt ⁊ ſic̄ olera herbaꝝ cito cadēt.
vt ornamentū pſone p̄tereā ne maligni⁹ poti⁹ vi
deas ꝙ veri⁹ aliquos ſubticere. q̄d vanius ꝙ or-
nare mēſam mātilibus picturatis? cultellis ebo-
re manicatis: vaſis aureis: vaſculis argēteis: cup
pis ⁊ mappis necalibus ⁊ gradalib⁹: ſcutellis: co
clearibus: furcinulis ⁊ ſalarijs: capſulis: ⁊ ſcabel
lis. Quid prodeſt pīgere cameras: ditare p̄ticas
palliare veſtibulū: ſuſternere pauimentū: cōponē
lectū: plumis inflatū: optū ſericis: obductū corti-
nis: aut etiā canapeo. Scriptū eſt ei in pſal. Non
cū morieſ accipiet hec oīa: neq3 ſimul deſcendet
cū eo gloria domus eius.

¶ Tertius liber de dānabili hūane diſſolu-tionis egreſſu. Capitulum primum

NOn eſt qui de cordis munditia valeat glīa
ri: qm̄ in multis offendim⁹ oēs. In epi. ca. ⁊
ſi dixerimus ꝙ pctm̄ nō habem⁹: noſipos ſeduci
m⁹ et vitas ī nobis nō eſt. Quis eſt q̄ velit illō di-
cere cū apl̄o. Nihil mihi ꝯſci⁹ ſu3: ſed tn̄ in hoc iu
ſtificatus nō ſū. Quis ē hic ⁊ laudabim⁹ eū. Iob.

Ecce inter ſctõs nemo eſt mutabilis. celi nõ ſunt mũdi in ꝯſpectu eiꝰ: ꝛ in ãgelꝭ ſuis repit prauita tem q̃to magis abominabilis ꝛ inutilꝭ eſt hõ q bi bit aquã iniqtatis. In gene. Penituit ꝗ deum ꝙ hoiem feciſſet in fra: eo ꝙ multa eẽt homis mali cia ſup terrã: ꝛ cũcta cogitatio hoĩs oĩ tpe ſemper eſt ad malũ intenta: ꝛ ideo tactꝰ dolore cordis in triſecꝰ deleuit hoiez quẽ creauit. In euã. Porro ſupabundauit iniqtas ꝛ refriguit caritas mltoꝝ In pſal. Oẽs decliauerũt ſiꝲ iutiles facti ſũt: nõ eſt q faciat bonũ nõ eſt vſq; ad vnũ. Tota pene vi ta mortaliũ plẽa eſt pctis ꝛ vix valeat iueniri q nõ deuiet ad ſiniſtrã: q nõ reuertaꝭ ad vomitũ. q nõ putreſcat i ſtercore qui potiꝰ gliẽꝭ cũ maleſecerit exultat i rebus peſſimis. Aplꝰs i eplꝰa ad roma. Repleti ſũt oĩ iiqtate malitia: fornicatõe: auari tia neqtia: pleni iuidia: homicidijs: cõtẽtiõe dolo malignitate: ſuſurratõe: detractores: deo odibꝭeſ ꝯtumelioſi: ſupbi: elati: iuẽtores maloꝝ: parenti bus nõ obedientes: inſipientes: incompoſiti: ſine affectione abſq; federe ꝛ ſine miſicordia: talibus ꝛ peioribus mundus iſte repletus abundat here ticis ꝛ ſciſmaticis: perfidis ꝛ tyrannis: ſymonia cis: ypocritis: ambitioſis: ꝛ cupidis: raptoribꝰ et predonibus: violentis ꝛ exactoribus: vſurarijs ꝛ falſarijs: impijs et ſacrilegis: proditoribus ꝛ mẽ dacibus: adulatoribus et fallacibus: garrulis et verſutijs: guloſis ꝛ ebrioſis. mollibus et immun dis: pigris et negligentibus: adulteris ꝛ inceſtu oſis: vanis et prodigis: impetuoſis: iracũdis: im patientibus et inconſtantibus: veneficis ꝛ augu

ribus:periuris et execratis:p̄ſumptuoſis ⁊ arro=
gantibus:incredulis ⁊ deſperatis. Demū vniuer
ſis vicijs irretitis. In pſalmo Porro ſicut deficit
fumus deficiēt. Et ſicut fluit cera a facie ignis:ita
pctōres peribunt a facie dei.

¶ De doloribus quos mali patiuntur in morte.
Capitulum.ij.

MAli ſiquidem quattuor dolores patiuntur
in morte. Primus dolor eſt anguſtia corpo
rea tanta ⁊ tā grauis quanta ⁊ qualis nō fuit nec
eſt in preſenti vita ante diſſolutiōem illā. Quod
in quibuſdam ⁊ ſi non in oībus apparet p̄ nimio
dolore ſeip̄os diſcrepantibus. foris enī incompa
rabilis eſt violentia quando nexus illi ⁊ phiſica=
les nodi inter corpus ⁊ aīam diſrūpūtur. Vn̄ pro
pheta lamentando ait in pſal. Circundedeſt me
dolores mortis. Non eſt membrū: nō eſt articul⁹
in corpore qđ penitus nō inuoluat illo inexpug=
bili dolore. Secundus dolor eſt quando iam ple
ne defatigato corpore:et ſuis exhauſto virib⁹ aīa
multo liberius videt tunc in momento occurrere
omnia opera bona ſua vel mala que fecit que oīa
reducunt̄ ante oculos interiores. dolor iſte tant⁹
⁊ retractio iſta tam grauis eſt qm̄ aīa plurimum
turbata cogit̄ q̄ſi ſeip̄am odiſſe. Vn̄ dr̄ in pſalm̄.
Torrētes iniquitatis ꝯturbauerūt me. nota:tor/
rētes iniquitatis cū multo īpetu veniūt ⁊ videt̄ di
ruere oīa. ita in morte videbit mal⁹ om̄ia ſubito q̄
fec̄ opa bōa vel mala. Terti⁹ dolor ē qn̄ aīa incipi
tā iuſte iudicare ⁊ ſibi ꝓ iniq̄tatib⁹ ſuis ſingl̄aria
debita gehēne videt iminere. Vn̄ in pſal. Circun

dederũt me dolores īferni. Quart⁹ dolor ē qñ aīa adhuc in corpe posita videt ſpūs maligños ad deci piendū ſe paratos vbi tant⁹ē dolor ꝛ timor ꝙ mi ſera aīa lʒ exitura ꝙ diu pōt refugiat et tp̄s ſue cap tiuitatꝭ redimat anteꝙ̄ de corpe exeat.

¶ De aduētu xp̄i ad mortē cuiuſlibʒ hoīs. iij.

Uidet etiā tā bonus ꝙ̄ mal⁹ anteꝙ̄ aīa d̄ corpe egrediaꝛ xp̄m in cruce poſituʒ Mal⁹ ad ꝯfuſionē vt erubeſcat ſe n̄ eē redēptū ſanguīe xp̄i ſua culpa exigēte. vñ de malis dꝛ in euāge. Uide bunt in quē pupugerūt. qḋ intelligiꝛ de aduentu xp̄i ad iudiciū: et de aduentu ad diē mortis. bon⁹ xo videt ad exultatōez. hēm⁹ ex x̄bis ap̄ſi qui ait Uſqꝫ in diē aduēt⁹ ei⁹. i. vſʒ in diē mortꝭ qñ appet tā bonis ꝙ̄ maꝛ xp̄s in cruce poſit⁹. ꝛ ip̄e xp̄s de ioħe euāge. ait. Sic eū volo manere donec veniaʒ i. in virginitate pſeuerantē donec veniā ad obitū ei⁹. Quattuor nāqꝫ legūꝛ aduēt⁹ xp̄i. duo viſibi= les. p̄m⁹ i mēte ad iudiciū. ſecūd⁹ i obitu cuiuſlʒ fi deꝛ. ꝛ duo īuiſibilēs. p̄m⁹ i mēte p gr̄aʒ. Uñ i euāg. Ad eū veniem⁹ ꝛ manſionē apud eū faciem⁹. Se cund⁹ i obitu cuiuſcūqꝫ fideꝛ. Uñ io. in apoc̄. Ueni ieſu. Uñ dꝛ obit⁹ qꝛ obuiā veit ei xp̄s. ¶ De pu=

tredine cadauerū. Capitulum. iiij.

In pſalmo. Exibit ſpūs ei⁹ et reūteꝛ in terraʒ ſuā: in illa die pibūt oēs cogitatōēs eoꝝ. O quot ꝛ ꝙ̄ti mortales de mūdane ꝓuiſiōis incertitudīe cogitāt. ſed ſurrepēte ſubito veniēte mortꝭ articu lo repēte cūcta q̄ cogitāt euaneſcūt. In pſal. Sic vmbra cū declinat ablati ſunt: ꝛ excuſſi ſunt ſicut locuſte. Exibit ergo ſpiritus eius et reuertetur

in terrā ſuā nō voluntarius: ſed inuit⁹. Job. Et
cū dolore dimittit q̄ cū amore poſſedit: ac velit no
lit cōſtitutus eſt ei termin⁹ q̄ preteriri nō poterit.
in quo terra reuertet in terrā: qz terra es ꝛ in ter ā
ibis. In gene. q̄d̄ē. Naturale q̄d̄ē eſt vt materiatū
in materiā reuertat. In pſal. Auferet ſpm̄ eoꝝ ꝛ
deficiēt ꝛ in puluerē ſuū reuertēt. In eccl. Cū aūt
hō morietur hereditabit beſtias ſpentes et vermes
Job. Oēs eni in puluerē dormiēt ꝛ vmes coope-
riēt eos. Iſa. Sic veſtimentū ſic comedet eos ver
mis: et ſicut lanam ſic deuorabit eos tinea. Job.
Quaſi putredo conſumend⁹ ſum: et quaſi veſtim
tū q̄d comeditur a tinea. putredini dixi pat me⁹
es: mater mea: et ſoror mea vermibus. Homo pu
tredo filius hois vermis q̄ turpis pater: q̄ turpis
mater: q̄ abominabilis ſoror. Cōceptus eſt homo
de ſanguine per ardorem libidinis putrefacto cu
ius tandem cadauer quaſi funebres vermes aſſi
ſtent. Viuus generat pediculos et lūbricos: mor
tuus generabit vermes ꝛ muſcas. Viuus produ-
cit ſtercus et vomitum: mortuus producet putre-
dinem ꝛ fetorem. viuus enim hominem vnicum
impinguauit: mortuus vermes plurimos impin
guabit. quid ergo fetidius humāo cadauere? q̄d
horribilius homīe mortuo: cuius gratiſſim⁹ erat
amplexus in vita? horribilis erit aſpectus ī mor-
te. quid ḡ proſunt diuitie? q̄d epule? q̄d honores?
Diuitie enim nō liberabunt a morte: epule nō de
fendent a verme: honores non eripient a fetore.
Qui modo ſedebat in throno: modo iacet ſepul-
tus in tumulo. qui modo fulgebat ornat⁹ in aula

modo ſordet nudus in tumba. Qui modo veſce-
batur delicijs in cenaculo: modo cõſūmitur a ver
mibus in ſepulchro.

¶ De triſti memoria damnatorꝝ. Capitu. v

In eccl. Uindicta carnis impij vermis et ignis
vterqꝫ duplex. Interior et exterior. Interiorq̄
rodit et vrit cor: exterior q̄ rodit et vrit corp⁹. ver-
mis inquit eorꝝ nõ morietur et ignis non extingue
tur. Judith. Dabit dñs ignē et vermes ĩ carne eo
rum vt vrant et ſentiãt vſqꝫ in ſempiternū. Iſay.
Uermis cõſcientie tripliciter lacerabit. affliget me
moria: turbabit pena: torq̄bit anguſtia. In libro
ſapien. Uenient in cogitatõe pctõꝝ ſuorum timidi
et tranſducent illos ex aduerſo iniquitates eorum
dicētes. qd pfuit nobis ſupbia et iactantia diuiti
arum qd cõtulit nobis? Tranſierūt illa oĩa tanq̄
vmbra: et ſicut nauis que pertrãſit fluctuante aq̄
cuius cū perit non eſt inuenire veſtigiū. ſic et nos
nati continuo deſiuimus eſſe: virtutiſqꝫ ſignum
nullū valemus oſtēdere: ſed ĩ malignitate nr̃a cõ
ſumpti ſumus. Cū ingenti turbatõe recogitabãt
que cū nimia delectatõe geſſerūt: vt ſtimul⁹ meõ
rie pungat ad penam quos aculeus neq̄tie ſtimu
lauit ad culpam.

¶ De inutili penitētia damnatorꝝ Cap. vi.

Dicēt inter ſe penitentiã agētes errauimus
a via veritatis et iuſtitie lumē nõ illuxit nobis
In luca. Tunc incipiēt dicere montib⁹: cadite ſu
per nos et collib⁹ operite nos penitebūt ad penã: ſꝫ nõ
cõuertent ad veniã: iuſtū ē ei vt qui noluerūt cū po
tuerūt: cū velit nõ poſſint. In lu. Dedit ei de⁹ eis

locū penitētie ꝛ ipi abuſi ſunt eo: ꝓterea diues ille qui cruciat̄ in flāma dicebat ad abrahā. in Luca Rogo te pater vt mittas lazarū i domo p̄ris mei habeo enī q̄nqꝫ frēs vt testet̄ illis ne ꝛ ipi veniāt i hūc locū tormētoꝝ. Cui cū abrahā r̄ndiſſꝫ: moyſē h̄nt ꝛ ꝓphas audiāt illos. ſubiūxit: nō pr̄ abrahā ſꝫ ſi quis ex mortuis ierit ad eos penitētiā agerēt agebat ꝛ ip̄e penitentiā in inferno: ſed q2 cog̃ſcebat eam inutilē rogauit vt annunciaret hoc fratribus ſuis quatinus agerent in hoc ſeculo penitentiam fructuoſam. q2 tunc ꝓdeſt homini penitere cum poteſt ipſe peccare.

¶ De diuerſis penis inferni Ca. vij

PEne aūt infernales ſm̄ diūſa pctā ſunt diūſe Prima pena ē ignis. ſecūda frig⁹ De his dicit dn̄s. Ibi erit fletus ꝛ ſtridor dētiū. fletus ꝓpt̄ fumū ignis: ꝛ ſtridor dētiū ꝓpt̄ frig⁹. Tertia erit fetor. De his trib⁹ d̄r i pſal. Ignis ꝛ ſulphur ꝛ ſpiritus ꝓcellarū. Quarta v̄mes idefiaētes. vn̄ Iſayas. vermis eoꝝ non morietur: ꝛ ignis non extinguetur. Quīta flagra percutientiū. Vn̄ Iſayas. Parata ſunt iudicia blaſphematorib⁹ ꝛ pcutiētes mallei ſtultoꝝ corporib⁹. Sexta tenebre palpabiles exteriores ꝛ interiores Vn̄ iob. Terra miſerie ꝛ tenebraꝝ vbi vmbra mortis. ꝛ alibi. Vadā ad terrā tenebroſam ꝛ optā morti caligīe. i pſal. Et illud inetn̄ū nō videbit lumē. Et alibi. Impij i tenebris ꝯticeſcēt. Septīa ꝯfuſio pctōꝝ. Tūc eī vt legit̄: erūt libri apti. i. cōſcīe hoīm et erūt omībus manifeſte. Octaua horribilis viſio demonū qui videbunt in executione flāmaꝝ ꝛ ſintillaꝝ de

igne aſcendētiū. Nona ignee cathene q̄b⁹ ipſi ſin gulis mēbris cōſtringent. Prima ē ↄcupiſcētie ſecūda malicioſoꝝ. tertia luxurioſoꝝ. q̄rta iudeoꝝ ꝛ odiū hn̄tiū. q̄nta eoꝝ q̄ in hoc ſcl'o p̄ flagella nō meruerūt caſtigari: ſʒ qꝛ exacerbauit dn̄m pctōꝛ ſm multitudinē ire ſue nō q̄ret. ſexta eoꝝ q̄ i tene bris ambulātes ad lumē verū. ſ. ad xp̄ʒ venire cō tēpſerūt. ſeptia ↄfitentiū pctā ſua ꝛ pniaʒ ↄtēnen tiū. octaua illoꝝ q̄ i hoc ſcl'o libēter vidēt mala et faciunt. nona illoꝝ q̄ p ſingl'a vicia ſūt defluxi: qui ambulāt in deſiderijs ſuis ꝛ ↄcupiſcētijs ſuis.

¶ De ineffabili anguſtia dānatoꝝ. Ca. viij.

In li. ſap̄. Uidētes turbabūtur tiore horribl'i gemētes p̄ anguſtia ſpūs ꝛ dicētes. Hi ſūt q̄s aliq̄n hūim⁹ in deriſū ꝛ ſil'itudinē iproperij. nos aūt iſenſati vitā illoꝝ eſtimabamus iſaniā ꝛ finē illoꝝ ſine honore. Ecce quō ↄputati ſūt int filios dei: ꝛ int ſctōs ſors illoꝝ ē. Suppliciū erit maloꝛ rū intueri gl'iaʒ beatoꝝ: lʒ forte poſt finē iudicij. Beati q̄dē viſuri ſūt reprobos i tormētis. ſm illō i pſal. Letabit iuſt⁹ cū viderit vīdictā impioꝝ. re probi vero nō ſūt viſuri btōs i gl'ia. ſm illō Iſaie. Tollat impi⁹ ne videat gl'iaʒ dei. In li. ſa. Talia di cēt i iferno pctōꝛes. qm̄ ſpes ipij tāq̄ lanugo ē q̄ tollit a vēto. ꝛ tāq̄ ſpuma gcil' q̄ a pcella diſpgit ꝛ tanq̄ fum⁹ a vēto diffuſ⁹. et tanq̄ meōꝛia hoſpi tis vnius diei.

¶ De igne gehennali. Ca. ix.

Ignis gehēnalis lignis nutrit nec flatu ſuccē ditur ſʒ a deo creat⁹ ē iexti guibil' ab origie mū di. Job. Scriptū ē ei Deuorabit eū ignis q̄ nō ſuc cēdit. credit eē ſub terris. ſm illō pp̄he Iſay. In fern⁹ ſubter conturbat⁹ i occurſum aduēt⁹ tui. ſʒ

⁊ oīs locus reprobis ē pēalis: qꝛ ſp ſecū deferunt
cruciatū ⁊ vbiq₃ circa ſe tormētū icurrūt. Ezechiel
Producā inqt ignē de medio tui q̄ comedet te.
Ignis āt gehēne ſp ardebit ⁊ nūq̄ lucebit: ſemꝑ
vret ⁊ nūq̄ ꝯſumet. ſp afficiet ⁊ nūq̄ deficiet. Eſt
āt apd̄ iferos ſūma tenebrarū obſcuritas: imenſa
pēarū acerbitas: īfinita miſiarū eṫnitas In math
Ligatis iquit māib⁹ ⁊ pedib⁹ mitt te eū i tenebras
exṫiores: ibi erit flet⁹ ⁊ ſtridor dētiū. ſingła mem
bra ꝑ ſuis pctīs ꝓpa ſuſtiebūt tormēta: vt i eo pu=
niātur i q̄ peccauerāt Scriptū ē ei. ꝑ q̄ hō peccat ꝑ
hec ⁊ torqt̄. Vñ q̄ ligua peccauerat cruciat̄ i lin/
gua ꝓpt̄ qd̄ diues clamabat pr̄ abraham miſere
mei ⁊ mitte lazarū vt itiguat extremū digiti ſui in
aquā vt refrigeret liguā meā. ꝑ digitū itelligitur
opatio digitis eni opamur: q̄ſi dicat ſi minimū operū
lazari haberem minorem penam ſentirem.

¶ De tenebris inferni. Capitulum. x.

REprobi vo nō ſolū exterioribus ſ₃ iterioib⁹
tenebris iuoluent̄: qꝛ ſpūali parit̄ et corpa=
li luce carebūt. Scriptū ē eni₃ yſaie Tollat̄ ipius
ne videat gliā₃ dei q̄ ſol⁹ inferit i lucē ſempitnā.
tātā aūt i penis reprobi tollerabūt āguſtiā vt vix
aliqd cogitare valeāt ꝓpt̄ penā ſed illuc dirigēt
īpetū cogitatiōis vbi ſentiūt vi₃ doloris. Sāe diſ=
cipul⁹ qdā fert̄ apparuiſſe magiſtro p⁹ mortē quē
cū magiſt̄ itellexiſſet fore dānatu₃ q̄ſiuit a deo. ſi
aliq q̄ſtiōes ab iferis ꝯterent̄: q dr̄ rñdiſſe. apd̄ ife
ros nichil pter penā eē Sicut ait Salo. nec opes
nec ratio nec ſcīētia nec ſapiētia ē apd̄ iferos q̄ tu
ꝑpas. Erit eni reprobis tāta mētis obliuio tāta ce

citas mētꝭ: tāta cecitas aīꝫ: tāta ꝯfuſio rōnis vt raro vel nūꝗ̄ ad cogitandū ꝗcꝗ̄ de eo poſſint aſſurgere nec dū ad ꝯfitendū valeāt aſpirare: nā a mortuo perit cōfeſſio tanꝗ̄ ab eo ꝗ nō eſt. Scriptū eſt enī i pſal. Nō mortui laudabunt te dn̄e: neqꝫ ōs ꝗ deſcēdūt in ifernū. Iſa. Nō ifernꝰ ꝯfitebiꝶ tibi: neqꝫ mors laudabit te.

¶ De ꝯpūſiōe penaꝝ. Ca. xi.

DImitte me dicit iob. vt plangā paululū dolorē meū anteꝗ̄ vadā ꝛ ñ reūtar ad terrā tenebroſam ꝛ optā mortꝭ caligīe. Terrā miſie et tenebrarū vbi vmbra mortis: ꝛ nullꝰ ordo ſꝫ ſēpiꝶnꝰ horror ihītat. ordo ꝗdē erit i ꝗ̄titate pc̄carum. In euā. qm̄ i ꝗ mēſura menſi fueritis remetieꝶ vobis vt ꝗ grauiꝰ peccauīt grauiꝰ puniaꝶ. potētes ei virtute patienꝶ tormēta. ſꝫ nō erit ordo i ꝗ̄titate reꝝ ꝛ in q̄litate tormentorū. qꝛ ignis exuret ꝛ nō lucebit vt ſeruiat ad tormenta ꝛ nō ad conſolationeꝫ īducēdā. Iob. qꝛ de aq̄s nimiū frigidis trāſibūt ad calorē igneū: ꝛ de ardore nimio ad frigꝰ intolerabile vt ſubita ꝯrioꝝ mutatio grauiorē inferat cruciatū. expimēto cognoui ꝙ aduſtis ſi frigidū ſtatim adhibeas ardētiorē ſentiāt cruciatū

¶ De diffidentia dānatorū. Capitulū. xij.

SIcut oues in iferno poſiti ſūt: mors depaſcꝫ eos. dictū ē a ſiꝶitudīe iumētorū ꝗ nō radicitus euellūt herbas ſꝫ ſolūmō ſūmitatē carpūt: vt iterū herbe renaſcanꝶ ad paſtū: ſic ꝛ ipi ꝗſi morte depaſti reuiuiſcēt ad mortē vt eꝶnaliꝶ moriāꝶ Ouid. ſic ꝛ i ꝯſūptū ticij ſpeꝫ renaſcēs nō perit vt poſſit ſepe perire iecur. Tūc erit mors imortalis tūc viuūt morti ꝗ vite ſunt mortui: querēt mortē ꝛ

nō īueniēt q̄ vitā habuerūt ⁊ ꝑdiderūt. Undi Iohēz. in apo. ð. In dieb⁹ illꝫ q̄rēt hoīes mortē ⁊ nō iuenient eā. desiderabūt mori ⁊ mors fugiet ab illꝫ. O mors q̄ꝫ dulcis eēs qb⁹ tā amara fuisti: te solā desiderātē optabūt q̄ te solā vehemēter oderūt.

Cur reprobi nūq̄ꝫ liberanꝫ a penis. Ca. xiij.

Nullꝰ ꝗ sibi blādiaꝫ ⁊ dicat in psal. q: deꝰ nō vsq: ī finē irasceꝫ neq: ietnū idignbiꝫ: sꝫ miseratio eiꝰ ſup oīa opa eiꝰ: q: cū iratꝰ ē nō obliuiscitꝫ miſeri. Nec dcꝫ eorū que fecit odiuit: aſſumens in argumentū erroris qð ait. dñs per ꝓphetā iſayam. Congregabuntur in ꝯgregatione vniꝰ faſci in lacū ⁊ claudenꝫ in carcerem ⁊ post multos dieſ viſitabūtur. Homo nāq: peccauit ad tempus nō ꝗ punieꝫ ineternū. O ſpes inanis. o falſa preſumptio. Iob. Nō credat fruſtra errore deceptꝰ q̄ aliq̄ ꝓcio redimendꝰ ſit. q̄ꝛ in īferno nulla eſt redemptio. Cōgregabūtur ꝗ pctōres in lacū ⁊ claudenꝫ in carcerē. ſ. ī inferno ī q̄ ſine corpibꝰ vſꝫ ī diē iudicij torq̄būtur. et poſt multos dies vcꝫ poſtq̄ꝫ reſurgēt cū corpibꝰ ſuis ī nouiſſimo die viſitabūtur nō ad ſalutē: ſꝫ ad vindictā. q: poſt diē iudicij grauiꝰ puniētꝫ. Sic ⁊ alibi ðꝛ ī psal. Uiſitabo ī vͦga iniq̄tates eoꝝ: ⁊ īverberibꝰ pctā eorū. Predeſtinatis ꝗ iraſcitꝫ deꝰ tpaliꝫ: q: flagellat oēm filiū quē recipit. de qbꝰ illud accipitꝫ: Nō ī finē iraſceꝫ. ⁊c. Reprobis aūt iraſcitꝫ eternaliꝫ: q: iuſtū eſt vt qð ipiꝰ in ſuo ꝓuaricaꝫ eterno: deꝰ vlciſcaꝫ in ſuo Nā licꝫ peccādi facultas illū dimittat: ipſe tñ non dimittit volūtatē peccādi Scriptū eſt ei in pſal. Superbia eoꝝ q̄ te oderūt aſcēdit ſp. non humiliabunꝫ

reprobi iā deſꝑati deuenia. ſȝ malignitas odij i il
lis tm̄ exercet ꝙ velint illū oīno non eſſe ꝑ quē ſci
unt ſe tā infeliciter eē dānatos. Maledicēt altiſ-
ſimo ꝛ blaſphemabūt excelſū ꝯq̄rētes eū eē mali
gnū q̄ creauit eos ad penā ꝛ nūꝙ̄ incline͛ ad veni
am. Audi io. i apoc. xi. Grādo mag̃ deſcēdit d͛ ce
lo i hoīes ꝛ blaſpheāuert ōs dn̄z ꝑpt plagā gran
dis. qm̄ mag̃ fcā ē vehemen͛. volūtas ꝗ dānati lȝ
aībit ꝑtātis effectū ſꝑ tm̄ hēbit malignitatis affectuȝ
ꝛ ipa erit i iferno ſuppliciū q̄ fuerat i mūdo pctm̄
lȝ forſan ibi pctm̄ ſit ſȝ nō meritū. Impi⁹ ꝗ qꝛ ſēꝑ
hēbat i ſe reatū ex culpa: ſꝑ ſentiet ſe cruciatū ex
pēa: qꝛ qđ ipe ꝑ pn̄iam nō deleuit: dn̄s per indul
gentiā nō remittit. Ad magnā ꝗ ꝑtiet iuſticiā iu
dicātis vt nūꝙ̄ careāt gehēnali ſupplicio q̄ nūꝙ̄ i
hac vita voluerit carē pctō. Voluiſſēt itaqꝫ ſi poſ
ſent viuē ſine fine vt potuiſſent ſine fine peccare.
Oñdit ei ꝙ ſꝑ i pctō cupiūt viuē: qꝛ nūꝙ̄ deſinūt
peccare dū viuūt. ¶ Teſtioniū de ſupplicijs et͛na

QUis vnꝙ̄ poterit hitare de vo (lib⁹. xiiij.
bis cū ardorib⁹ ſempit͛nis Illic fum⁹ erit in
furore ignis ardēs tota die ac nocte nō extigue͛
ſȝ aſcēdet fum⁹ ei⁹ i ſempit͛nū. Iere. Dabo vobis
in opprobriū ſempiternū ꝛ ig̃miniā q̄ nūꝙ̄ obliui
one delebi͛. Dan. Qui dormierit i t͛re puluē eui
gilabūt alij i vitā et͛nā. alij i opprobriū vt viuāt ſꝑ
Sal. Mortuo hoīe ipſo nl̄la ſpes erit de eo huic
ex tiplo veiet ꝑditio ſua: ꝛ ſubito ꝯte͛ nec hēbit
vltra medicinā. iō io. ap. Si qs adorauit beſtiā ꝛ
imaginē ei⁹ hic bibet de vino ire dei ꝛ cruciabit͛
igne ꝛ ſulphure ꝛ fum⁹ tormentoꝝ aſcēdet i ſec͞la

ſcłoꝝ. nec hēbit requiē die ac nocte. Cōfirmat hoc ꝟitas q̄ dānādos ī iudicio eꝛ̄nalit̄ reprobabit dicēs ī Matheo. Ite maledicti ī ignē eꝛ̄nū q̄ paratus eſt diabolo ⁊ āgel̄ ei⁹ ſi ſm̄ iudiciū diuinū ī Deu. In ore duoꝝ vel triū ſtet oē verbū. q̄to magis in ore tantoꝝ viroꝝ depoſita ꝟitate ꝯſtabit.

¶ De die iudicij Capitulum. xv.

Ecce ꝗ dies dn̄i veīet crudel̄ ⁊ īdigtōis plen⁹ ire ⁊ furoris ad ponendū terrā ī ſolitudinē ⁊ pctōres ei⁹ ꝯterendos de ea. qm̄ ſtelle celi ⁊ ſplendor eaꝝ nō expādēt lumē ſuū. Obtenebrat⁹ ē ſol in ortu ſuo: ⁊ luna nō ſplēdebit ī lu īe ſuo ⁊ viſitabo ſup orbē mala ⁊ ꝯ̄ ipſos iiq̄tates eoꝝ ⁊ req̄eſcē faciā ſupbiā infideliū ⁊ arrogantiā fortiū huīliabo ꝓpterea ōs man⁹ diſſoluēt̄ ⁊ oē cor hoīs tabeſcet et ꝯteret̄ torſiōes ⁊ dolores tenebūt eos q̄ſi parturientes dolebūt. vnuſquiſq₃ ad ꝓximū ſuū ſtupebit facies cōbuſte vult⁹ eoꝝ. Sophonias. Dies illa dies ire vt dies tribulatōnis ⁊ anguſtie: dies calamitatis ⁊ miſerie: dies tenebraꝝ ⁊ caliginis: dies nebule ⁊ turbinis: dies tube et clangoris. q̄ꝛ conſummationē faciet dn̄s cū feſtinatione cūctis habitantibus in terrā. In luca. Et ſupueniet repentina dies illa tanq̄ laqueus in oēs qui ſedēt ſup faciē oīs terre. In matheo. Qm̄ ſicut fulgur exit ab oriente ⁊ apparet vſq₃ in occidente: ita erit aduentus filij hoīs. Apl̄s Dies ei dn̄i ſicut fur in nocte ita veniet: cū dixerit pax ⁊ ſecuritas: tūc repentinus eis ſupueniet interit⁹ ſicͨ dolor in vtero habenti ⁊ nō effugient.

¶ De p̄cedente tribulatione. Ca. xvi.

In matheo. Precedet aũt tribulatio magna qualis nunꝗ̃ fuit ab initio mũdi vſq; modo: neq; fiet niſi abbreuiati fuiſſent dies illi. nõ fieret ſalua oĩs caro. In matheo. Surget enĩ gens cõtra gentẽ et regnũ cõtra regnũ: et terremotꝰ magni erunt per loca: terrores de celo ⁊ tempeſtates ⁊ peſtilẽtie ⁊ fames ⁊ ſigna magna erũt in ſole et luna ⁊ ſtellis: ⁊ in terris preſſura gentium pre cõfuſione ſonitus maris et fluctuũ: areſcentibꝰ aũt hoĩbus pre timore ⁊ expectatione que ſupueniẽt vniuerſo orbi: ſurgent pſeudo xp̃i et pſeudo falſi ꝓphete ⁊ dabunt ſigna magna ⁊ prodigia. ita ꝙ ſi fieri poteſt in errorem educãtur electi. Apoſto/lus ad corinthios. Tũc reuelabitur hõ peccator ⁊ filius perditionis q̃ aduerſatur ⁊ extollitur ſuper omne qđ dicitur aut colitur deus ita vt in templo dei ſedeat oſtendens ſe tanꝗ̃ ſit deus: quẽ domiꝰ interficiet ſpũ oris eius. mittetur aũt Helyas priuſꝗ̃ veniet dies dñi magnus ⁊ horribilis et cõuertet corda patrum in filios et corda filiorum ad patres cum quo veniet Enoch. et prophetabunt In apoca. Diebus mille ducentis. lx. Amicti ſaccis et cum finierint teſtimoniũ ſuum beſtia quedã a/ſcendet de abyſſo: faciet aduerſus illos belluꝫ et vincet illos ⁊ occidet: ⁊ corpora eoꝝ iacebunt in plateis ciuitatis magne: vbi dñs eorũ crucifixꝰ ẽ: ⁊ poſt tres dies et dimidium ſpiritus vite intra/bit in eos.

¶ Qualiť veniet dñs ad iudiciũ Ca. xvij.

In eccľ. Statim autem poſt tribulationem illorum dierum ſol obſcurabitur ⁊ luna non da

bit lumē vel ſplendorē ſuū et ſtelle cadent de celo et virtutes celoꝝ mouebūt: ⁊ tūc apparebit ſignū filij hoīs in celo et plangent ſup eū oēs tribus t̄re In apoca. Reges ⁊ principes tribuū ⁊ diuites et fortes et oīs ſeruus ⁊ liber abſcondent ſe in ſpelū cis ⁊ in petris montiū ⁊ dicent montibus ⁊ petris Cadite ſuper nos et abſcondite nos a facie ſeden tis ſuper thronum et ab ira agni. qm̄ veniet dies dn̄i magnus ire ip̄oꝝ ⁊ quis poterit ſtare. In ma theo. Et mittet angelos ſuos cum tuba ⁊ voce ma gna ⁊ congregabūt electos dei a quattuor ventis celi a ſummis celoꝝ vſq₃ ad terios eoꝝ. Ap̄ls ad Thimotheū. Tūc ip̄e dn̄s cū iuſſu et in voce ange li et in tuba dei deſcendet de celo. In iohe. Et ōs qui in monumentis ſunt audient vocē filij dei ⁊ ꝓ cedent boni in reſurrectionē vite: mali autem ī re ſurrectionē iudicij. In apoca. Mors ⁊ infern⁹ da bunt mortuos ſuos qui in ipſis erunt: ⁊ videbit oīs oculus: et q̄ eū pupugerūt filiū hoīs venientē₃ in nubibus celi cū virtute magna ⁊ maieſtate. Iſa yas. Veniet aūt dn̄s ad iudiciū nō ſolū cū angel̄: ſed etiā cū ſeniorib⁹ ppl̄i ſui. Sal̄. Nobil̄ in port̄ qn̄ ſederit cū ſenatorib⁹ t̄re. In matheo Sedebūt eni ⁊ ip̄i ſup ſedes. xij. iudicātes duodeci trib⁹ iſ rael. Daniel. Aſpiciebā inq̄t donec throni poſiti ſunt ⁊ antiquus dieꝝ ſedit. veſtimentū ei⁹ q̄ſi nix candidum ⁊ capilli capitis eius quaſi lana alba. Thron⁹ ei⁹ q̄ſi flāma ignis rote illi⁹ q̄ſi ignis accē ſus fluui⁹ igne⁹ rapidus egrediebatur a facie ei⁹ milia miliū miſtrabāt ei. et decies cētena milia aſ ſiſtebant illi. Dauid in pſal. Deus nr̄ manifeſte

veniet ꝛ non ſilebit. Ignis in cõſpectu eius exar/
deſcet: ꝛ in circuitu eius tẽpeſtas valida. Nubes
ꝛ caligo in circuitu ei⁹: iuſtitia ꝛ iudiciũ ꝑparatõ
ſedis ei⁹. Et aduocat celũ deſurſũ: et terrã diſcer
nere pp̄l'm ſuũ. In matheo. Nam cõgregabũtur
ante eũ õs gẽtes ꝛ ſepabit eos ab inuicẽ ſicut pa=
ſtoꝛ ſegregat oues ab hedis. ꝛ ſtatuet quidẽ oues
a dextris: hedos aũt a ſiniſtris.

¶ De potentia: ſapientia: ꝛ iuſtitia iudicis.
Capitulum. xviij.

IOb. O q̄tus tũc erit timoꝛ ꝛ tremoꝛ: quãtus
erit fletus et gemit⁹ Iſayas. Nã ſi colũne ce
li ꝯtremeſcũt ꝛ paueſcũt aduẽtũ ei⁹: ꝛ angeli paci
amare flebũt: pctõꝛes aũt q̄d faciẽt? In epi. can.
Si iuſt⁹ vix ſaluabit ipi⁹ et pctõꝛ vbi pebũt. Pꝛo
pterea clamabat ꝓpħa dauid. Nõ intres in iudi=
ciũ cũ ſeruo tuo: q꞉ nõ iuſtificabit in cõſpectu tuo
oĩs viuẽs. Si iniquitates obſuaueris dñe: domie
q̄s ſuſtinebit. Quis eni non timeat iudicẽ poten
tiſſimũ ſapientiſſimũ ꝛ iuſtiſſimũ? Sapiẽtiſſimũ
quẽ nemo poteſt latere. potentiſſimuꝫ quẽ nemo
poteſt effugere. iuſtiſſimũ quẽ nemo poteſt coꝛꝛũ
pere. Iob. Si foꝛtitudo querit robuſtiſſimus eſt
ſapiens coꝛde et foꝛtis roboꝛe. Si eq̄tas iudiciũ ne
mo audet ꝓ me teſtioniũ reddere. Iob. Si iuſtifi
care me voluero os meũ ꝯdẽnabit me prauum cũ
ꝓbabit. Etiã ſi ſimplex fuero Dauid. Ipe dixit
ꝛ facta ſunt: ipe mandauit ꝛ creata ſunt. Qui vo=
cat ſtellas ꝛ dicunt: Adſumus. ꝛ qui facit angelos
ſuos ſpũs: ꝛ miſtros ſuos ignẽ vrẽtẽ. cui⁹ volũtati
nichil oĩno reſiſtit: cui nullũ verbũ eſt impoſſibile

cui flectitur omne genu celeſtium terreſtriũ et in
fernorum. hunc ergo nemo poteſt effugere dicen
te propheta Dauid. Si aſcendero in celum tu il-
lic es: ſi deſcendero in infernum ades. Ipſe ſcru
tatur renes ⁊ corda: cuius oculis omnia nuda ſũt
et aperta. qui pluuie guttas et arẽas maris dinu
merat deus ſcientiarum preſcius oĩm et conſcius
ſingulorꝝ. Occultus occultorum omniũ indaga-
tor. Hunc ergo nemo poteſt latere ſicut dicit apo
ſtolus ad hebreos. Nulla creatura inuiſibilis in
conſpectu eius. Ipſe eſt iudex. iuſtus fortis et pa
tiens: et multe miſericordie: qui nec precio nec p̄-
ce: nec amore: nec odio declinat a ſemita rectitu-
dinis: ſed via regia ſemper incedens. Nullũ ma-
lum preterit impunitum. et nullum bonum irre-
muneratum relinquit. Hunc ergo nemo põt cor-
rumpere. Iuxta qđ pſalmiſta. Tu reddis ſingul'
ſm opera eorum.

¶ De diuino iudicio. Cap. xvi.

Quis aũt nõ timeat illud examen: in quo idẽ
erit accuſator aduocatus ⁊ iudex. Accuſa-
bit eũ cum dicet in euangelio. Eſuriui ⁊ non dedi
ſtis mihi mãducare. ⁊c. Aduocabit eum ſubdit:
Quãdiu non feciſtis vni de minimis his non michi
feciſtis. ⁊c. Iudicabit cum inferet: Diſcedite a me
maledicti ⁊c. Non erũt teſtes neceſſarij in illo iu
dicio: q2 tũc manifeſta erũt abſcondita tenebrarꝝ.
Nihil ei occultũ erit qđ nõ reueletur. Daniel. Tũc
libri ꝯſciẽtiarꝝ erũt apti: ⁊ iudicabũtur mortui ex his
que ſcripta ſunt in libris ſm opa eorũ. quãtꝰ erit

pudoꝛ in peccatoꝛibus quanta confuſio cum eoꝝ
nephandiſſima crimina cunctis erũt liquide ma
nifeſta. Dauid. Beati quoꝛum remiſſe ſunt iniq-
tates: et quoꝛum tecta ſunt peccata. Ab illa ſen
tentia nunq̃ poterit prouocari. In Johanne. qꝛ
pater om̄e iudiciũ dedit filio. In apoc. Qui ape-
rit ⁊ nemo claudit: os eni dñi locutũ eſt.

¶ Qꝫ nichil ꝓderit dãnandis Cap. xvij

EZechiel. Tunc non proderunt damnandis
opes nec defendent honoꝛes nõ ſuffragabũt
amici. Scriptum eſt enim in Ezechiele. Argen-
tum eoꝛum ⁊ aurum eoꝛum non valebit liberare
eos in die furoꝛis domini. In apocalipſi. Flebũt
et plangent reges terre cum viderint fumum in-
cendij propter timoꝛem toꝛmentoꝛum eius. Iſay
as. Quid ergo facietis in die viſitationis et cala/
mitatis de longe venientis ad cuius fugietis au-
xilium? vnuſquiſq; onus ſuum poꝛtabit. Anima
que peccauerit ipſa moꝛietur. In Matheo. O di/
ſtrictum iudicium in quo non ſolum de factis: ſꝫ
de omni verbo ocioſo quodcũq; locuti fuerint ho
mines reddituri ſunt rationem: in quo vſq; ad no
uiſſimum quadrantem exigetur debitum cũ vſu-
ris. quis ergo fugere poterit a ventura ira? Mit
tet ergo filius hominis angelos ſuos ⁊ colligent
de regno eius omnia ſcandala: et eos qui faciunt
iniquitatem: et alligabunt faſciculos ad combu-
rendum: et mittent eos in caminum ignis arden
tis ibi erit fletus ⁊ ſtridoꝛ dentium: et gemitus et
eiulatus et vlulatus: luctus et cruciatus: ſtridoꝛ
et clamoꝛ: timoꝛ et tremoꝛ: doloꝛ et laboꝛ: ardoꝛ

⁊ fetoꝛ:obſcuritas ⁊ anxietas:acerbitas ⁊ aſperi/
tas:calamitas ⁊ egeſtas:anguſtia ⁊ triſtitia:obli
uio ⁊ confuſio:toꝛſiones ⁊ punctiões:amaritudi
nes ⁊ terroꝛes:fames et ſitis:frigus ⁊ cauma:ſul
phur ⁊ ignis ardens in ſecula ſeculoꝝ.

¶ Explicit liber de vilitate conditõnis hu=
mane Imp̄ſſus ſuburbijs ſancti Hermani de pra
tis per Petrũ Leuet. Anno dñi mill.cccc. nona
geſimo quinto. die xv.ij. Martij.

¶ De ꝓprietatibus Romanorum.

Ante oīa ſapiētes ſunt romani vt faciāt malū: bn̄ aūt facere neſciūt. Hi īuiſi terre ⁊ celo ⁊ vtriqꝫ iniecere manꝰ. Impij in deū temerarij in ſancta: ſedioſi īuicē: emuli in vicinos: inhumani ī extraneos: quos vtrūqꝫ amātes amat nemo. ⁊ cū timeri affectant ab oībꝰ omēs timeant neceſſe eſt Hi ſunt qui ſubeſſe nō ſuſtinēt: preeſſe ſemper volunt: ꝓdeſſe vero nō norunt: ſupioribus infideles inferioribus importabiles. Hi inuerecūdi ad petendū: ad negandū frontoſi. Hi importuni vt accipiant: ingrati vt acceperūt. Docuerūt linguam ſuā grandia loqꝫ cū operanꝶ exigna. largiſſimi ꝓmiſſores: ⁊ pauciſſimi exhibitores. blandiſſimi adulatores: ⁊ mordaciſſimi detractores. ſimpliciſſimi diſſimulatores: ⁊ maligniſſimi ꝓditores.

Hec de proprietatibus Romanoꝝ.